

НУБІП України

РЕЄСТРАЦІЙНА ФОРМА

№	Назва поля	Вміст поля
1.	Назва роботи	Магістерська кваліфікаційна робота
2.	УДК	336.330.342.17
3.	Автор (ПІБ)	Старюк Владислав Валерійович
4.	Дата захисту (рік, місяць, день)	
5.	Факультет (ННІ)	Економічний
6.	Кафедра (шифр, назва)	11.07 Кафедра фінансів
7.	Спеціальність	Фінанси банківська справа та страхування
8.	Спеціалізація	
9.	Програма підготовки	Фінанси банківська справа та страхування
10.	Форма навчання	Денна
11.	Магістерська програма	
12.	Тема випускної магістерської роботи	Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу
13.	Керівник (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання)	Біляк Юлія Вікторівна, к.е.н., доцент
14.	Консультант	
15.	Ключові слова (до 10 слів)	Діагностика, контролінг, фінансовий стан, методичні підходи, попередження банкрутства
16.	Анотація (до 300 символів)	У першому розділі розкриваються сутність інформаційне забезпечення та методичні підходи до діагностики фінансового стану підприємства. В другому розділі проводиться діагностика фінансового стану ТОВ «КЛАКОНА СИСТЕМС». Третій розділ присвячено удосконаленню системи фінансової діагностики підприємства.

Керівник магістерської роботи

Біляк Ю.В.

(підпис)

(ПІБ)

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

Старюк Владислав Валерійович

2022 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

НУБІП України

УДК 336:330.342.17

ПОГОДЖЕННЯ ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ

Декан економічного факультету Завідувач кафедри фінансів

НУБІП України

_____ Діброва А.Д. _____ Давиденко Н.М.
(підпис) (підпис)

« _____ » 2021 р. « _____ » 2021 р.

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему «Інвестиційна стратегія підприємства та особливості її
формування в сучасних умовах»

НУБІП України

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
(код і назва)

Освітня програма _____ Фінанси, банківська справа та страхування
(назва)

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна
(освітньо-професійна або освітньо-наукова)

НУБІП України

Гарант освітньої програми

к.е.н., доцент

_____ Скрипник Г.О.

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

к.е.н., доцент

_____ (підпис)

_____ (ПІБ)
Біляк Ю. В.
_____ (ПІБ)
(підпис)

НУБІП України

Виконав

_____ Старюк В. В.

_____ (підпис) _____ (ПІБ студента)

НУБІП України

Київ – 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

д.е.н., проф. _____ Давиденко Н.М.

(науковий ступінь, вчене звання) (підпис) (ПІБ)

« _____ » _____ 20 _____ року

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

СТУДЕНТУ

Старюку Владиславу Валерійовичу

(прізвище, ім'я, по-батькові)

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(код і назва)

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

(назва)

Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

(освітньо-професійна або освітньо-наукова)

Тема магістерської кваліфікаційної роботи «Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу»

Затверджена наказом ректора НУБіП України № _____

Термін подання завершеної роботи на кафедру _____

(рік, місяць, число)

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: фінансова звітність ТОВ «КЛАКОНА СІСТЕМС»

Перелік питань, що підлягають дослідженню.

1. Теоретичні засади оцінки фінансового стану підприємства в системі контролінгу.
2. Діагностика фінансового стану та фінансової стабільності підприємства.
3. Удосконалення системи фінансової діагностики підприємства.

Перелік графічного матеріалу (за потреби)

Дата видачі завдання « _____ » _____ 20 _____ р.

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи _____

(підпис)

Біляк Ю. В.

(прізвище та ініціали)

Завдання прийняв до виконання _____

(підпис)

Старюк В. В.

(прізвище та ініціали студента)

	Зміст	
ВСТУП.....		6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ КОНТРОЛІНГУ.....		8
1.1 Сутність та роль діагностики фінансового стану суб'єктів господарювання в системі контролю.....		8
1.2 Інформаційне забезпечення діагностики фінансового стану підприємства.....		16
1.3 Методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємства.....		20
РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА «КЛАКОНА СІСТЕМС».....		29
2.1 Фінансово-економічна характеристика підприємства «КЛАКОНА СІСТЕМС».....		29
2.2 Оцінка фінансового стану підприємства в оперативному контролінгу.....		35
2.3 Аналіз ймовірності банкрутства підприємства «КЛАКОНА СІСТЕМС» в системі стратегічного контролінгу.....		41
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ ПІДПРИЄМСТВА.....		50
3.1 Напрямки покращення системи діагностики фінансового стану підприємства.....		50
3.2 Рекомендації щодо удосконалення системи контролінгу при попередженні банкрутства.....		54
ВИСНОВКИ.....		59
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....		61
ДОДАТКИ.....		67

НУБІП України

НУБІП України

ВСТУП

НУБІП України

Сучасний етап розвитку економіки України має певні особливості,

основні з яких є наслідком економічної, політичної, соціальної нестабільності.

НУБІП України

Економіка є уразливою та приречена на вплив таких факторів, як: різкі інфляційні коливання, спад обсягів виробництва, криза неплатежів та ін. У цьому ланцюзі негативних ланок особливе місце займає зниження платоспроможності або банкрутство підприємств. З позиції фінансового

менеджменту можливе настання банкрутства являє собою кризовий стан підприємства, при якому воно не здатне здійснити фінансове забезпечення поточної виробничої діяльності. Подолання такого стану, який інтерпретується як «погроза банкрутства», вимагає розробки спеціальних інструментів

НУБІП України

контролінгу, а саме методів діагностики, сутність яких полягає у здійсненні комплексу заходів, спрямованих на попередження наслідків негативних подій. Ці положення обумовлюють актуальність даного дослідження.

НУБІП України

Значний внесок у дослідження вищезазначеної проблеми зрobili такі провідні вітчизняні та зарубіжні вчені як: Й. Вебер, Г. Кюппер, В. О.

НУБІП України

Василенко, Л. А. Костирко, О. О. Терещенко, І. О. Бланк, Й. Вебер, Г. Кюппер О. П. Градов, В. А. Забродський, М. О. Кизим, Л. О. Лігоненко, Я. А. Фомін та інші. Однак еволюція зазначених категорій у часі та просторі обумовлює

НУБІП України

необхідність постійного їх аналізу з метою подальшого поглибленого вивчення та удосконалення за умови поширення сфери практичного застосування та мінливості зовнішнього середовища.

НУБІП України

Мета роботи полягає в розкритті теоретичних аспектів діагностики фінансових показників підприємства та розробці відповідних практичних рекомендацій щодо її проведення на підприємстві.

НУБІП України

Завданням дослідження є ознайомлення з теоретичною основою фінансової діагностики;

- Огляд інформаційного забезпечення діагностики фінансового стану підприємства;

- Аналіз методичних підходів до оцінки фінансового стану підприємства;

- Дослідити фінансово-економічну характеристику підприємства

- Провести оцінки фінансового стану підприємства в оперативному

контролінгу;

- Провести діагностику ймовірності банкрутства підприємства в рамках стратегічного контролінгу;

- Удосконалення системи діагностики фінансового стану

підприємства;

- Удосконалення системи контролінгу при попередженні банкрутства.

Об'єктом дослідження є діагностика економічних показників ТОВ «КЛАКОНА СІСТЕМС».

Предметом дослідження є методичні підходи проведення фінансової діагностики підприємства.

Досягнення мети потребує виконання певних завдань: охарактеризувати економічну сутність фінансової діагностики підприємства, узагальнити теоретичні аспекти інституту контролінгу; в рамках конкретного підприємства провести діагностику фінансово-економічного стану підприємства.

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ КОНТРОЛІНГУ

1.1 Сутність та роль діагностики фінансового стану суб'єктів господарювання в системі контролінгу

Контролінг як система підтримки управлінських рішень був уперше запроваджений на підприємствах США наприкінці XIX – на початку XX-го ст.

У вітчизняній практиці контролінг як цілісна система починає впроваджуватися лише в кінці XX-го ст. В теорії і практиці існує досить велика кількість думок щодо трактування сутності контролінгу та його функцій. У систематизованому вигляді можна виділити три основні концепції контролінгу: орієнтована на інформаційну функцію (Т. Райхманн, Ч. Хорнгрєн, К. Серфінг, А. Коєненберг, О. Терещенко); орієнтована на функцію координації (Й. Вебер, Г. Кюппер, П. Хорват, Анап'юкіна Е.А., Данілочкіна І.Г.) та на функцію контролю (Е. Еткінсон, Р. Каплан, Р. Хілтон, Р. Ентоні).

У практиці вітчизняних підприємств виправданим є використання першої з названих концепцій, що полягає в пріоритетності функції інформаційного забезпечення прийняття управлінських рішень. Така позиція обґрунтовується проблематикою інформаційної асиметрії та конфлікту інтересів між окремими сторонами фінансових відносин, з якою стикаються багато вітчизняних підприємств. Особливо чітко видно ознаки конфлікту між власниками та менеджментом підприємства, між підприємством та його кредиторами, між менеджментом різних рівнів. Світова економічна думка виробила ряд інструментів, спрямованих на зменшення інформаційної асиметрії та уникнення причин виникнення конфліктів інтересів. Одним із таких інструментів є фінансова діагностика.

Роль фінансової діагностики у інформаційному забезпеченні в системі функцій контролінгу дозволяють віднести фінансову діагностику до числа ключових функціональних інструментів контролінгу. Отримані результати

діагностики слугують інформаційною підтримкою прийняття управлінських рішень в галузі фінансового та комерційного кредитування, інвестування, аквізицій, реорганізації, диверсифікації діяльності. Під контролінгом слід розуміти систему інформаційної підтримки управлінських рішень на основі використання сукупності методів та процедур з фінансової діагностики, методичного та консультативного забезпечення, а також щодо координації планування, обліку, контролю та ризик-менеджменту.

Питання здійснення економічної діагностики, в тому числі й фінансового стану, розглядаються науковцями Кірейцевим Г., Пастуховою В., Бочаровим В.,

Варгановим А., Аунану Ф., Бакановим М., Бланком І., Євдокімовою Н. та Кірієнко В., Кизимом М., Забродським В., Ковальовим А., Шереметом А.

Первинне походження та розуміння терміну «діагностика» трактується у – перекладі з грецької – як розпізнавання стану об'єкта за прямими та

непрямими ознаками. Діагностика передбачає визначення суті та особливостей проблеми на основі всеохоплюючого аналізу, застосовуючи певний набір

принципів та методів його проведення. Рапідпорт В. відзначає: "Діагностика – управлінська робота з виявлення проблем і вузьких місць системи управління підприємством".

На думку Короткова Е., діагностика – прийом встановлення, визначення ознак, причин деформацій і відхилень об'єкта від норми, тенденцій, задуму, цілі[22].

Аунану Ф. помічає: «Діагностика – метод аналізу стану виробничої системи для виявлення й усунення в ній диспропорцій, що

сприяють появі «вузьких місць», тобто «хвороб» виробничого організму»[23].

Ковальов А. підкреслює: «Діагностика банкрутства – такий вид фінансового аналізу, що націлений у першу чергу на виявлення якомога раніше

різноманітних збоїв і недоліків у діяльності підприємства, потенційно небезпечних з погляду можливості настання банкрутства»[24]. І.А.Бланк

розділяє діагностику на два етапи – експрес і фундаментальну – і дає їм таке визначення: Система експрес-діагностики банкрутства забезпечує раннє

виявлення ознак кризового розвитку підприємства і дозволяє прийняти оперативні заходи для їх нейтралізації...», а "...фундаментальна діагностика

банкрутства дозволяє одержати найбільш розгорнуту картину кризового фінансового стану підприємства і конкретизувати форми і методи майбутнього його оздоровлення» [25].

«Сутність аналітичної діагностики, – стверджує Л.В. Руденко, полягає в децентралізованій аналітичній обробці економічної інформації на основі використання ПЕОМ з метою розроблення ефективної фінансової стратегії корпорації» [26]. Існують й інші точки зору на розуміння сутності поняття «діагностика».

Ключовим питанням для розуміння сутності та результативності фінансової діагностики є концепція господарської діяльності як потоку управлінських рішень для вкладення ресурсів із метою отримання прибутку.

Саме отримання прибутку необхідне для збереження економічної життєздатності підприємства, можливості подальших вкладень капіталу. При цьому всю сукупність рішень щодо досягнення цієї мети може бути зведено до трьох основних напрямів – рішення щодо вкладення ресурсів; операції, що здійснюються за допомогою цих ресурсів; визначення структури фінансової діяльності. Вчасне та якісне забезпечення цих напрямів фінансових рішень визначає сутність фінансової діагностики.

Важливо усвідомлювати, що фінансова діагностика є методом пізнання фінансового механізму підприємства, процесів формування та використання фінансових ресурсів для його операційної та інвестиційної діяльності. Відтак її результат – оцінка фінансового благополуччя підприємства, стану його майна, швидкості обертання всього капіталу та його окремих частин, дохідності використаних коштів. А підсумком діагностування є підготовка висновків про нинішній стан об'єкта і прогноз його зміни у майбутньому.

Фінансова діагностика є основою для управління фінансами підприємства і охоплює такі головні елементи.

- оцінка фінансових потреб підприємства;

- розподіл потоків грошових коштів залежно від конкретних планів підприємства, визначення додаткових обсягів залучення фінансових ресурсів та каналів їх одержання — кредити, пошук внутрішніх резервів, додатковий випуск акцій, облігацій;

- забезпечення системи фінансової звітності, яка б об'єктивно відображала процеси та забезпечувала контроль за фінансовим станом підприємства.

Метою фінансової діагностики є всебічна оцінка фінансового стану підприємства, резервів його діяльності та ділової активності задля пошуку резервів підвищення рентабельності, виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи підприємства, а також виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами; розробки

найвірогідніших передбачень і прогнозів майбутніх умов функціонування підприємства, визначення дохідності підприємства для порівняння її з аналогічними показниками інших підприємств або оцінка підприємства з погляду його ринкової вартості; своєчасного виявлення та усунення недоліків у господарській діяльності для визначення шляхів підвищення фінансового стану

підприємства та його платоспроможності, виявлення змін у фінансовому стані в просторово-часовому розрізі та основних чинників, які впливають на фінансовий стан підприємства, прогнозування основних тенденцій у фінансовому стані.

У кожного аналітика своя мета. Так, інвестори насамперед цікавляться рівнем та стабільністю доходів за акціями, тобто прибутковістю (рентабельністю) підприємства, кредитори — її ліквідністю, менеджери дохідністю різних видів активів та ефективністю управління ними. Для якісного планування та контролю вони мають реально оцінювати стан фінансів підприємства й можливості впливу на нього.

Для досягнення мети фінансової діагностики мають вирішуватись такі основні завдання.

- дослідження рентабельності підприємства;

- дослідження фінансової стійкості підприємства;
 - об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості підприємства;

- дослідження ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства оборотними коштами;

- оцінка конкурентоспроможності підприємства;
 - аналіз ділової активності підприємства та його стану на ринку цінних паперів;

- визначення ефективності використання фінансових ресурсів:

- загальна оцінка фінансового стану і чинників його зміни, вивчення співвідношення між джерелами оборотних коштів, їх розміщенням і ефективністю використання;

- додержання підприємством фінансової, розрахункової та кредитної дисципліни;

- визначення ліквідності і фінансової стійкості підприємства;
 - довго- і короткострокове прогнозування стійкості фінансового стану.

Для того щоб виконати ці завдання, вивчають: наявність, склад і структуру оборотних коштів підприємства, причини та наслідки їх змін;

наявність, склад і структуру джерел власних коштів підприємства, причини та наслідки їх змін; стан, структуру і зміни довгострокових активів; наявність, структуру поточних активів у сферах виробництва й обігу, причини та наслідки

їх змін; платоспроможність і фінансову гнучкість; ефективність використання активів; окупність інвестицій.

Важливою умовою господарської діяльності підприємства в ринкових відносинах є сталий фінансовий стан, оскільки від цього залежить своєчасність і повнота погашення його зобов'язань щодо оплати праці робітників, розрахунків з бюджетом, постачальниками матеріальних ресурсів, а також зобов'язань перед комерційними банками стосовно отриманих від них кредитів.

Економічна природа поняття «фінансовий стан підприємства» досить складна, оскільки в ньому відображається взаємодія виробничої, комерційної та фінансової діяльності підприємства.

Оцінка фінансового стану - невід'ємна частина економічного аналізу й діагностики діяльності підприємства, без якого неможливе раціональне ведення господарства будь-якого суб'єкта господарювання. Враховуючи це, фінансовий стан - одна з найважливіших сторін господарської діяльності кожного підприємства.

Фінансовий стан підприємства — це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських чинників і характеризується системою моделей, методів, прийомів і показників, що відображують наявність, розміщення та використання фінансових ресурсів.

Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні стабільності його роботи.

Фінансовий стан — це одна із найважливіших характеристик діяльності кожного підприємства, під яким розуміють спроможність підприємства фінансувати свою діяльність. Він характеризується забезпеченістю фінансовими ресурсами, необхідними для нормального функціонування підприємства, доцільністю їх розміщення та ефективного використання,

фінансовими взаємовідносинами з іншими юридичними і фізичними особами, платоспроможністю та фінансовою стійкістю. Тобто на фінансовий стан підприємства впливає рівень збалансованості окремих структурних елементів активів і капіталу підприємства, а також рівень ефективності їх використання.

Оптимізація фінансового стану є однією з головних умов успішного його розвитку в майбутньому періоді. Водночас кризовий фінансовий стан підприємства свідчить про серйозну загрозу настання його банкрутства.

Отже, фінансовий стан — найважливіша характеристика економічної діяльності підприємства, оскільки визначає конкурентоспроможність

підприємства, його потенціал у діловому співробітництві, оцінює ступінь гарантованості економічних інтересів самого підприємства та його партнерів із фінансових і інших відносин.

Таким чином, діагностика фінансового стану підприємства є необхідною умовою для нормального функціонування. Аналіз фінансового стану підприємства є необхідним етапом для розробки планів і прогнозів фінансового оздоровлення підприємств. Оцінка є необхідною передумовою для ведення діяльності підприємства усіх форм власності, а також є необхідною для основних користувачів (інвестори, власники, керівництво підприємства, банки,

постачальники та інші кредитори, працівники підприємства, органи державного управління, юридичні та фізичні особи), яких цікавить фінансово-господарська діяльність вітчизняних та зарубіжних підприємств.

Фінансовий стан підприємства може бути стійким, нестійким і кризовим.

Він характеризується системою показників, які відображують процес формування й використання фінансових ресурсів підприємства. У ринковій економіці фінансовий стан підприємства характеризується кінцевими результатами його діяльності. Крім того, фінансовий стан господарюючого суб'єкта — це характеристика його фінансової конкурентоспроможності (тобто

плато- та кредитоспроможності), використання фінансових ресурсів і капіталу, виконання зобов'язань перед державою та іншими господарюючими суб'єктами.

Нестача або неправильне використання фінансових ресурсів можуть стати головною причиною несвоєчасного погашення кредитів та процентів по них комерційних банків, несвоєчасної оплати розрахункових документів ділових партнерів та контрагентів, неповного та неритмічного надання послуг, виробництва продукції, реалізації товарів, виконання робіт тощо, а отже, й погіршення результатів виконання підприємством плану за обсягом, асортиментом і собівартістю продукції, товарів, робіт та послуг. Забезпеченість

фінансовими ресурсами в межах розрахункової потреби та їх раціональне використання створюють широкі можливості для подальшого покращання

виробничих і комерційних показників діяльності підприємства, підвищення ефективності та якості праці.

У свою чергу, фінансовий стан підприємства прямо залежить від його діяльності. За успішного виконання та перевиконання плану з виробництва і

реалізації продукції, товарів, виконання робіт, надання послуг, зниження їх

собівартості підприємство одержує надплановий прибуток, утворюються

додаткові джерела коштів, що в кінцевому результаті сприяє зміцненню

фінансового стану підприємства. Отже, фінансовий стан і результати діяльності

підприємства залежать один від одного. Тому резерви подальшого поліпшення

фінансового стану - це передусім покращання фінансової стійкості

підприємства.

Систематична діагностика фінансового стану підприємства, його

платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості необхідна ще й тому,

що дохідність будь-якого підприємства і розмір його прибутку багато в чому

залежать від його платоспроможності. Враховують фінансовий стан

підприємства також банки при визначенні кредитоспроможності позичальника.

Користувачами результатів фінансової діагностики в ринкових умовах господарювання виступають:

- акціонери та засновники підприємства, яких цікавить рентабельність акціонерного капіталу та внесків засновників у складі загальних інвестицій;

- менеджери підприємства, яким фінансова діагностика надає достовірну оцінку ефективності управління підприємством; • інвестори, що вкладають капітал із певним рівнем ризику з метою отримання доходу на нього;

- кредиторів, яких цікавить платоспроможність підприємства і ризик неповернення позичкових коштів;

- працівники підприємства, зацікавлені в отриманні інформації про здатність підприємства своєчасно виплачувати заробітну плату;

постачальники матеріально-технічних ресурсів, споживачі (клієнти підприємства), податкові служби, страхові компанії, органи державного управління тощо.

1.2. Інформаційне забезпечення діагностики фінансового стану підприємства

Інформаційною базою для діагностики фінансового стану підприємства є бухгалтерська фінансова звітність, а саме система економічних показників, які відображають майновий і фінансовий стан підприємства на певну дату.

В процесі діагностики використовується така інформація: Конструкторсько-технологічна, планово-нормативна, дані всіх видів обліку, звітність (Річна, квартальна, а також комерційна) та позаблокова інформація.

Інформаційною базою для оцінювання фінансового стану підприємства є дані:

- балансу (форма № 1);
- звіту про фінансові результати (форма № 2);
- звіту про рух грошових коштів (форма № 3);
- звіту про власний капітал (форма № 4);
- дані статистичної звітності та оперативні дані.

Інформацію, яку використовують для аналізу фінансового стану підприємств, за доступністю можна поділити на відкриту та закриту (таємну). Інформація, яка міститься в бухгалтерській та статистичній звітності, виходить за межі підприємства, а, отже, є відкритою.

Фінансова звітність підприємства є стандартизованою відповідно до вимог П(С)БО. Загальні вимоги до фінансової звітності викладено в П(С)БО

1[1], яке визначає:

- мету фінансових звітів;
- склад;

- звітний період;
- якісні характеристики та принципи, якими варто керуватися під час складання фінансових звітів;
- вимоги до розкриття інформації у фінансових звітах.

Баланс, звіт про фінансові результати, звіт про власний капітал та звіт про рух грошових коштів (табл. 1.1) складають статті, які об'єднують у відповідні розділи. Форми, перелік статей фінансових звітів та їхній зміст установлені П(С)БО 2-5.

Загалом бухгалтерський баланс складається з активу та пасиву і свідчить про те, як на певний час розподілено активи та пасиви, як саме здійснюється фінансування активів за допомогою власного та залученого капіталу.

П(С)БО 2 "Баланс" містить вимоги до форми і змісту балансу. Баланс має три розділи активу та п'ять розділів пасиву

Таблиця 1.1

Призначення основних компонентів фінансової звітності

Компонент фінансової звітності	Зміст	Використання інформації
Баланс	Наявність економічних ресурсів, які контролює підприємство на дату балансу	Оцінка структури ресурсів підприємства, їх ліквідності та платоспроможності підприємства; прогнозування майбутніх потреб у позиках; оцінка та прогнозування змін в економічних ресурсах, які підприємство (ймовірно) контролюватиме в майбутньому
Звіт про фінансові результати	Доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства за звітний період	Оцінка та прогноз прибутковості діяльності підприємства; структури доходів та витрат
Звіт про власний капітал	Зміни в складі власного капіталу підприємства впродовж звітного періоду	Оцінка та прогноз змін у власному капіталі
Звіт про рух грошових коштів	Використання грошових коштів упродовж звітного періоду	Оцінка та прогноз операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства

НУБІП України

Таблиця 1.2

Таблиця Структура бухгалтерського балансу згідно з П(С)БО 2

"Баланс"

Актив	Пасив
1. Необоротні активи	1. Власний капітал
2. Оборотні активи	2. Забезпечення майбутніх виплат і платежів
3. Витрати майбутніх періодів	3. Довгострокові зобов'язання
	4. Поточні зобов'язання
	5. Доходи майбутніх періодів
Баланс	Баланс

Баланс вміщує інформацію, на основі якої можна встановити кошти, які наявні у підприємства в своєму розпорядженні, джерела їхнього формування, напрям та ефективність використання, стан розрахунків з юридичними та фізичними особами, платоспроможність, фінансову стійкість. Він дозволяє визначити склад і структуру майна підприємства, ліквідність та оборотність оборотних коштів, наявність власного капіталу та зобов'язань, стан і динаміку дебіторської та кредиторської заборгованості.

За балансом визначають, чи зуміє підприємство найближчим часом виконати свої зобов'язання перед третіми особами - акціонерами, інвесторами, кредиторами, покупцями тощо, чи йому загрожують фінансові труднощі.

Бухгалтерський баланс складають на підставі даних поточного бухгалтерського обліку; підсумок балансу називають валютою балансу.

Звіт про фінансові результати складають три розділи:

I. Фінансові результати.

II. Елементи операційних витрат.

III. Розрахунок показників прибутковості акцій.

НУБІП України

Розділ III - розрахунок показників прибутковості акцій - заповнюють лише акціонерні товариства, акції яких відкрито продають або купують на фондових біржах.

Звіт про фінансові результати відображає ефективність (неефективність) діяльності підприємства за певний період. Якщо баланс відображає фінансовий стан підприємства на конкретну дату, то звіт про прибутки та доходи дає картину фінансових результатів за відповідний період (квартал, півріччя, 9 місяців, рік) і складається за наростаючим підсумком.

У звіті про фінансові результати наводять дані про дохід (виручку) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); інші операційні доходи; фінансові результати від операційної діяльності (прибуток чи збиток); дохід від участі в капіталі; інші доходи та фінансові доходи; фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування (прибуток чи збиток); фінансові результати від звичайної діяльності (прибуток чи збиток); надзвичайні доходи чи витрати; чисті прибуток чи збиток.

Для малих підприємств передбачено можливість складання звіту про фінансові результати за скороченою формою.

Усі показники бухгалтерського балансу та звітності взаємопов'язані один з одним, їхня цінність для своєчасної та якісної оцінки фінансового стану підприємства залежить від їхньої вірогідності. Баланс і звіт про фінансові результати таким чином пов'язані з планом рахунків бухгалтерського обліку (табл. 1.3):

Таблиця 1.3

Відображення залишків рахунків у фінансових звітах

План рахунків бухгалтерського обліку		Фінансові звіти		
Клас	Назва класу	Баланс ф.1	А/П	Розділ в А/П
1	Необоротні активи		Актив	Розділ 1
2	Заласи		Актив	Розділ 2
3	Кошти, розрахунки та інші активи		Актив	Розділ 2 і 3

4	Власний капітал та забезпечення зобов'язань	Пасив	Розділ 1 і 2
5	Довгострокові зобов'язання	Пасив	Розділ 3
6	Поточні зобов'язання	Пасив	Розділ 4 і 5
7	Доходи і результати діяльності	Звіт про фінансові результати ф. 2	
8	Витрати за елементами		
9	Витрати діяльності		

1.3 Методичні підходи до оцінки фінансового стану підприємства

Сучасна економічна наука та практика виділяє ряд існуючих методичних підходів, які визначені та регламентовані національним законодавством

України. Зокрема, існує цілий перелік нормативних документів з питань

оцінювання фінансово-майнового стану бізнесструктури, а саме: Методика

інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій,

Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану

підприємств та організацій, Положення про порядок здійснення аналізу

фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, Методичні

рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та

ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до

банкрутства, Методичні рекомендації по аналізу фінансово-господарського

стану підприємств та організацій[27]. Вітчизняні нормативні документи з

питань оцінювання фінансово-майнового стану бізнес-структури мають ряд

недоліків при їх застосуванні в аналітичній практиці. Так, Методика

проведення аналізу фінансово-господарського стану та інтегральної оцінки

інвестиційної привабливості бізнес-структур визначають порядок обчислення

показників на основі форм річної звітності, що склалися бізнес-структурами

до впровадження Положень (стандартів) бухгалтерського обліку. При цьому

обчислені значення показників порівнюються із критичними, які визначалися

на основі закордонної практики і не є адаптованими до сучасних вітчизняних умов господарювання. Не визначено умов застосування бізнес-структурами різних видів економічної діяльності у Положенні про порядок здійснення аналізу фінансового стану бізнес-структури, що підлягають приватизації.

Спроби застосування вітчизняними аналітиками в практичній діяльності закордонних моделей оцінювання без врахування вітчизняних умов господарювання, нормативних актів з питань оцінювання фінансово-майнового стану бізнес-структур різних галузей економіки, а також діючих в Україні нормативних документів, що містять значну кількість недоліків, можуть призвести до прийняття фінансовими менеджерами та представниками контролюючих органів помилкових управлінських рішень. В сучасній практичній діяльності застосовується широке коло методичних підходів до оцінювання фінансово-майнового стану бізнес-структури.

Таблиця 1.4

Характеристика методів оцінювання фінансово-майнового стану

Методи	Характеристика
Метод фінансових коефіцієнтів	Передбачає розрахунок певних показників, що характеризують фінансову стійкість, платоспроможність і ліквідність, рентабельність (прибутковість) діяльності, майновий стан та ділову активність. Склад і алгоритм розрахунку коефіцієнтів досить різноманітний і залежить від обраної методики, що затверджена нормативними документами або упорядкована певними науковцями
Оцінка фінансового стану з використанням абсолютних показників	Може бути використана для оцінки окремих сторін фінансового стану, наприклад для: характеристики рівня фінансової стійкості з боку прибутковості підприємства на основі використання результатів маржинального аналізу; визначення типів фінансової стійкості за критерієм стабільності джерел покриття запасів тощо
Рейтингова оцінка	Полягає у класифікації підприємств за певними ознаками виходячи з фактичного рівня показників фінансового стану і рейтингу кожного показника. Перевагою є можливість ранжування ряду підприємств за обраною ознакою.
Бальна оцінка (спектр оцінка)	Полягає у проведенні аналізу фінансових коефіцієнтів шляхом порівняння отриманих значень із нормативними величинами і отриманні узагальнюючого показника, вираженого в балах. Спектр бальна оцінка при цьому передбачає використання «рознесення» цих значень за зонами віддаленості від

Матрична оцінка	оптимального значення. Базується на побудові матриці сукупності фінансових показників, яка перетворюється на матрицю стандартизованих коефіцієнтів. Надає змогу здійснювати порівняльну рейтингову оцінку за певними показниками. З іншого боку може використовуватися при складанні матричних балансів, балансів грошових надходжень і витрат
Інтегральна оцінка	Результатом проведення оцінки є визначення інтегрального показника на основі застосування різноманітних методичних підходів. При цьому інтегральний показник може характеризувати як окремі складові, так і в цілому фінансовий стан підприємства.
Дискримінантні моделі	Дозволяють визначити вірогідність настання банкрутства на основі розробки (або використання) інтегральної моделі аналізу фінансового стану підприємства. Виділяють однофакторні (коефіцієнт Бівера, Вайбеля) та багатофакторні (модель Альтмана, Ліса, Таффлера, Спрінгейта, Терещенко, Савицької тощо) моделі[27].

На думку Хотомлянський О. Л. найбільш вживаними методологічними підходами для оцінювання фінансово-майнового стану торгівельних підприємств є балансовий метод і балансові моделі, коефіцієнтна оцінка, рейтингова оцінка, інтегральна комплексна оцінка, оцінка ймовірності банкрутства на основі статистичних моделей[28]. Надалі проведемо аналіз переваг та обмежень використання того чи іншого методичного підходу.

Для проведення оцінювання фінансово-майнового стану бізнес-структури в першу чергу для оцінювання рівня ліквідності балансу та оцінювання рівня фінансової стійкості, використовують балансовий метод. Він полягає в порівнянні, співставленні двох комплексів показників, що прагнуть до певної рівноваги, та дозволяє виявити в результаті новий аналітичний показник. Однак для виявлення диспропорцій використовуються балансові моделі, в яких фактичні ресурси зіставляються не з їх фактичним споживанням, а з потребою в них. З огляду на це балансові моделі не містять механізму порівняння окремих варіантів економічних рішень і не передбачають взаємозамінюваності різних ресурсів, через що унеможливується вибір оптимального варіанту розвитку

економічної системи. Саме в цьому полягає обмеженість балансових моделей і балансового методу в цілому.

Л. О. Лигоненко відзначає, що найбільшого поширення набув коефіцієнтний підхід оцінювання фінансово-майнового стану бізнес-структури, в перебігу якого об'єктами дослідження виступають різноманітні коефіцієнти – відносні показники, що розраховуються шляхом порівняння між собою певних абсолютних показників господарсько-фінансової діяльності, інформація про які міститься у різноманітних видах звітності і обліку [29].

В коефіцієнтній оцінці фінансово-майнового стану бізнес-структури використовуються коефіцієнти майнового стану, коефіцієнти ліквідності та платоспроможності, коефіцієнти фінансової стійкості, коефіцієнти оборотності активів, коефіцієнти прибутковості. У світовій практиці нормативні значення коефіцієнтів визначені на основі чималої багаторічної практики аналізу діяльності бізнес-структури. На жаль, сьогодення вітчизняної економіки не дає можливості так вчинити, а використовувати закордонні індикаторні показники неможливо через те, що вони відбивають зовсім інше середовище господарювання. Отже, не дивлячись на широкую розповсюдженість даного методу оцінювання, фахівці відзначають доволі велику кількість недоліків, які властиві фінансовим коефіцієнтам. Серед них: неможливість адаптації показників до економічних умов діяльності інших країн, декларативний характер, практичний додаток носить суто ілюстрований характер і не відбиває реальних умов, що склалися на підприємстві, не враховані галузеві умови діяльності бізнес-структури.

Досить поширеним є інтегральний метод оцінювання фінансово-майнового стану бізнес-структури, що ґрунтується на розрахунку інтегрального показника. Розрахунок такого інтегрального показника відбувається на базі узагальнюючих показників рівня платоспроможності, фінансової незалежності, якості активів. Даний метод оцінювання застосовується тоді, коли фінансовий стан необхідно виміряти якимось одним сукупним (інтегральним) показником. Позитивними рисами інтегрального методу є незначна складність обчислень та

отримання однієї кількісної характеристики фінансово-майнового стану бізнес-структури. До негативних рис можна віднести важкість підбору показників, з урахуванням галузевої специфіки, які адекватно і об'єктивно віддзеркалюють проблемні аспекти фінансової діяльності бізнес-структури. Отже, він є трудомістким і йому притаманні всі недоліки коефіцієнтного методу оцінки.

Ряд вітчизняних авторів пропонує проводити оцінювання фінансово-майнового стану за допомогою методу рейтингової оцінки, шляхом згортання окремих показників, при чому важливим є недопущення їх дублювання і використання функціонально залежних показників, оскільки це не лише

ускладнює економічну інтерпретацію отриманого результату, а й спотворює його. Недоліком рейтингової оцінки є порівняння фінансово-майнового стану різних бізнес-структур незалежно від галузі та виду їх діяльності, місця розташування, форми власності або розміру. Крім того, не для всіх коефіцієнтів існують нормативні значення, а нормативні значення для окремих показників, що існують, не враховують галузевих особливостей ведення бізнесу.

Інтегральна комплексна оцінка фінансово-майнового стану бізнес-структури передбачає визначення економічного потенціалу суб'єкта господарювання. Вважається, що даний тип оцінювання дає змогу виявити проблемні напрями в діяльності бізнес-структури та досліджувати причини, що їх зумовили, однак на його основі дуже важко зробити обґрунтовані висновки про фінансово-майновий стан бізнес-структури в цілому.

Деякі науковці пропонують проводити оцінювання фінансового-майнового стану бізнес-структури за допомогою оцінки ймовірності банкрутства на основі статистичних моделей. До переваг цієї оцінки індикаторів можливого банкрутства можна віднести системний і комплексний підходи, а до недоліків – більш високий ступінь складності ухвалення рішення в умовах багатокритеріальної задачі, інформативний характер розрахованих показників, суб'єктивність прогностичного рішення.

Якщо звернутися до вітчизняних й зарубіжних авторів щодо рекомендацій по проведенню оцінювання фінансово-майнового стану бізнес-

структури, то найбільш вживаними серед них є дискримінантні моделі оцінки ймовірності банкрутства бізнес-структури. При цьому до найбільш розповсюджених можна віднести трьох та п'ятифакторну модель Альтмана, моделі Спрінгейта, Таффлера, Фулмера, Ліса, Тішоу, Чессера, Арахунок Аргенті, R-модель Іркутської державної економічної академії та багато інших (табл. 2).

Таблиця 1.5

Переваги та недоліки зарубіжних моделей оцінювання фінансово-майнового стану бізнес-структури

Переваги	Недоліки
<ul style="list-style-type: none"> - моделі включають велику кількість показників, що забезпечує низьку трудомісткість їх використання при достатньо високій точності результатів; - моделі передбачають інтегральну оцінку і дають можливість порівняння стану різних об'єктів; - моделі не адаптовані до нашої вітчизняно - інформація для розрахунку всіх показників доступна і міститься в основних формах звітності; - існує можливість не тільки прогнозування банкрутства, але і оцінка зони ризику, в якій знаходиться підприємство; - моделі мають високу ймовірність оцінювання і досить деві на практиці; - деякі дискримінантні моделі можна використовувати для підтвердження результатів як окремо, так і в сукупності; - найбільше адаптовані до української практики моделі Таффлера, Спрінгейта. 	<ul style="list-style-type: none"> - моделі використовувались та визначались на основі західноєвропейських підприємств, а будь-яка країна має свою специфіку, і економіки, - а також не враховують значної більшості показників (розвитку галузі, стану постачальників та конкурентів, доходів і витрат споживачів); - у розрахункових коефіцієнтах немає найважливіших показників підприємства; - моделі враховують тільки балансові показники та показники звіту про фінансові результати; - моделі наводяться з різними за вагомістю показниками, що обумовлено розходженнями в обліку окремих показників, впливом інфляції на їх формування, невідповідністю балансової та ринкової вартості окремих активів та інших об'єктивних причин.

Дані моделі надають якісну характеристику ймовірності банкрутства бізнес-структури. Вони характеризують взаємозв'язок між зміною кількісних характеристик та якісною ознакою відповідної групи. Основною перевагою цих моделей є усталеність алгоритму розрахунку, кількісний характер оцінювання фінансово-майнового стану бізнес-структури, відносна простота розрахунку та

інтерпретації, можливість порівняння стану різних об'єктів та оцінка зони ризику, в якій знаходиться бізнес-структура. Проте наявність численних недоліків їх використання. Зокрема, основний аргумент дослідників – це використання зарубіжного статистичного досвіду для побудови даних моделей.

Отже переваг у зарубіжних моделях значно менше, ніж недоліків, що доводить необхідність адаптації зарубіжних моделей до практики в Україні, оскільки вони кардинально відрізняються від вітчизняних та їх результативність і ефективність поки що не доведена на практиці українських бізнес-структур.

Так, О. Терещенко розроблена модель, що заснована на методі дискримінантного аналізу, що розраховується за рахунок фінансових показників вибіркової сукупності вітчизняних бізнес-структур і комплексна оцінка фінансового стану бізнес-структури на основі використання матричних моделей. Ще одним недоліком є те, що більшість з наявних методичних підходів не враховують таких показників як розвиток галузі, стан постачальників та конкурентів, доходи і витрати споживачів тощо.

Вирішенням питання втратити практичної цінності фінансово-економічних показників, розрахованих на певну дату під впливом політичних та інших зовнішніх чинників присвячена робота Л. О. Тижненко, котрий з допомогою побудови стохастичної моделі комплексного показника оцінки фінансового стану бізнесструктури намагається позбутися такого недоліку як статичність оцінки фінансового стану. Невю запропоновано стохастичну модель комплексного показника оцінки фінансового стану, котра базується на системі комплексних оцінок[30].

При цьому кожному відносному показнику обраної системи показників ставиться у відповідність узагальнюючий показник, який являє собою усереднення решти показників за допомогою відповідних їм значимих коефіцієнтів регресії.

Також з використанням моделі рейтингової оцінки фінансового стану Сайфуліна-Кадикова передбачено комплексний показник оцінки фінансового стану та врахування вагомості коефіцієнтів й достовірність оцінок моделі для

досліджуваної групи бізнес-структур. Проте, запропонований механізм не позбавлений і певних недоліків.

Зокрема, рівень підготовки фахівців на вітчизняних бізнес-структурах може бути недостатнім для ефективного використання методів максимальної правдоподібності, імітаційного моделювання й багатовимірного регресійного аналізу, які пропонує автор.

Серед чинник в Україні офіційних методик діагностики доречно визначити:

— Затверджений порядок проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара, затверджений 14.07.2016 р.

№ 616[2];

— Методику проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій, затверджену наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27.06.1997 р. №81. Ця методика охоплює всі основні напрямки фінансово-господарської діяльності підприємства та її кінцевий висновок дає змогу визначитись про подальший фінансово-економічний стан та перспективи суб'єкта господарювання. Методика втратила актуальності після змін в системі бухгалтерського обліку після 2000 р.[3];

— Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені Наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 р. №14 у редакції наказу Міністерства економіки України від 26.10.2010 р. №1361. Недоліком є узагальнення показників фінансової стійкості та ділової активності[4];

— Методику аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки, затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 р. №170. У цій методиці вперше були враховані галузеві особливості при визначенні нормативів коефіцієнтів оборотності активів, рентабельності діяльності та рентабельності власного капіталу її недоліком є те, що вона використовується лише в діагностиці державних підприємств[5];

— Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затверджено наказом Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України від 26.01.2001р. № 49/121.

Її недоліком є відсутність врахування специфіки діяльності суб'єкта господарювання для отримання більш реалістичних результатів діагностики[6].

Майже всі перелічені методики мають значні недоліки (табл. 1.6)

Таблиця 1.6

Недоліки офіційних методик фінансової діагностики підприємств

Методика	Недоліки
Методика № 81	Втратила практичність після зміни системи бухгалтерського обліку
Методика № 170	Не використовується для діагностики фінансового стану недержавних підприємств
Положення №49/121	Відсутність можливості розрахунків в залежності від сфери діяльності
Порядок № 247	Відсутність формул розрахунку коефіцієнтів за новими формами фінансової звітності
Методичні рекомендації №1361	Нема розмежувань показників фінансової стійкості та ділової активності

Як результат на сьогоднішній день найефективнішою вітчизняною методикою є Методика на №616[32].

РОЗДІЛ 2. ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА ФІНАНСОВОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА «КЛАКОНА СІСТЕМС»

2.1 Фінансово-економічна характеристика підприємства «КЛАКОНА СІСТЕМС»

Товариство з обмеженою відповідальністю "КЛАКОНА СІСТЕМС" –

оптовий постачальник і виробник хімічної продукції та електроприборів.

На сьогоднішній день власником є Скульский Микола Олександрович, частка власності якого становить 100%.

Підприємство займається такими видами діяльності:

- Оптова торгівля хімічними продуктами
- Виробництво електророзподільчої та контрольної апаратури

Інші види роздрібної торгівлі поза магазинами

- Діяльність посередників, що спеціалізуються в торгівлі іншими
товарам

Фінансово-економічний стан є однією з найважливіших характеристик, які описують діяльність підприємства. Він залежить від результатів від різних видів господарської діяльності підприємства.

Неможливо оцінити успішність діяльності підприємств, лише взявши за основу його фінансові результати. Крім цього треба здійснити в цілому аналіз фінансово-економічного стану, завдяки якому можна буде побачити повну картину, яка буде показувати не тільки рівень прибутковості.

Такий аналіз проводиться на основі певних документів: Баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал,

Примітки до річної звітності.

Таблиця 2.1

Основні показники фінансово господарської діяльності підприємства за 2019 – 2021 рр. (тис. грн)

Найменування показника	Рік		
	2019	2020	2021
Усього активів	264,3	219,2	8948
Основні засоби (за залишковою вартістю)	31,2	24,8	264,8
Запаси	175,4	137,4	5873,6
Сумарна дебіторська заборгованість		33,7	2003,6
Грошові кошти та їх еквіваленти	47,6	22,0	800,3
Власний капітал	183,6	191,1	-122,2
Статутний капітал	30	30	30
Нерозподілений прибуток (непокритий)	148	155,5	-157,8
Довгострокові зобов'язання	6,8	-	-
Поточні зобов'язання	73,9	28,1	9070,5
Вартість чистих активів	183,6	191,1	-122,2

Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства проводять методами порівняльного аналізу, аналізу ліквідності балансу та методом коефіцієнтів. Важливість фінансового аналізу об'єктивно зумовлена вимогами ринку, оскільки за допомогою аналізу можна оцінювати правильність і раціональність використання коштів підприємства, оптимальність фінансової тактики та стратегії та фінансовий стан підприємства в цілому. Дані такого аналізу потім використовують для економічного планування діяльності і прибутку, розробки стратегії і тактики підприємства, більш ефективного використання коштів.

Спочатку проводиться порівняльний аналіз, який дозволяє визначити динаміку і структуру статей балансу підприємства та систематизувати розрахунки. За допомогою цього типу аналізу стає можливим аналіз відносної величини структури статей балансу, темпів зростання, відносної зміни структури та абсолютного приросту по кожній статті

Аналізуючи дані порівняльного аналізу ТОВ «КЛАКОНА СІСТЕМС» (табл. 2.1) можна зробити висновки, що в активі балансу більшу питому вагу займають оборотні активи, в яких, в свою чергу велику вагу мають запаси та дебіторська заборгованість.

Плановий економічний розвиток малого підприємства на ринку залежить від налагодженості системи розрахунків з контрагентами, своєчасності виконання зобов'язань. Якщо мале підприємство не може вчасно погасити свої поточні зобов'язання, його подальше існування підлягає сумніву.

Ліквідність - здатність малого підприємства перетворити окремі види майнових цінностей (активи) швидко і без значних втрат їх вартості на гроші (готівку) для здійснення усіх необхідних платежів.

Для власників (засновників) малого підприємства недостатня ліквідність може означати зменшення його прибутковості, втрату контролю над функціонуванням підприємства, часткову або повну втрату вкладень капіталу. У випадку, коли власники несуть необмежену відповідальність, їхні збитки можуть перевищити початкові внески до Статутного фонду.

Для кредиторів недостатня ліквідність малого підприємства може означати можливу затримку у сплаті відсотків та основної суми боргу.

Поточний стан ліквідності може також вплинути на відносини з покупцями (клієнтами), постачальниками сировини, матеріалів, товарів і послуг, призвести до неспроможності підприємства виконувати умови контрактів, до втрати зв'язків із постачальниками. Ось чому аналізу ліквідності малого підприємства надається таке важливе значення.

Аналіз ліквідності малого підприємства здійснюється згідно з даними балансу, складається з декількох етапів (рис. 2.1) і передбачає:

- 1) аналіз рівня ліквідності бухгалтерського балансу;
- 2) розрахунок та аналіз основних показників ліквідності.

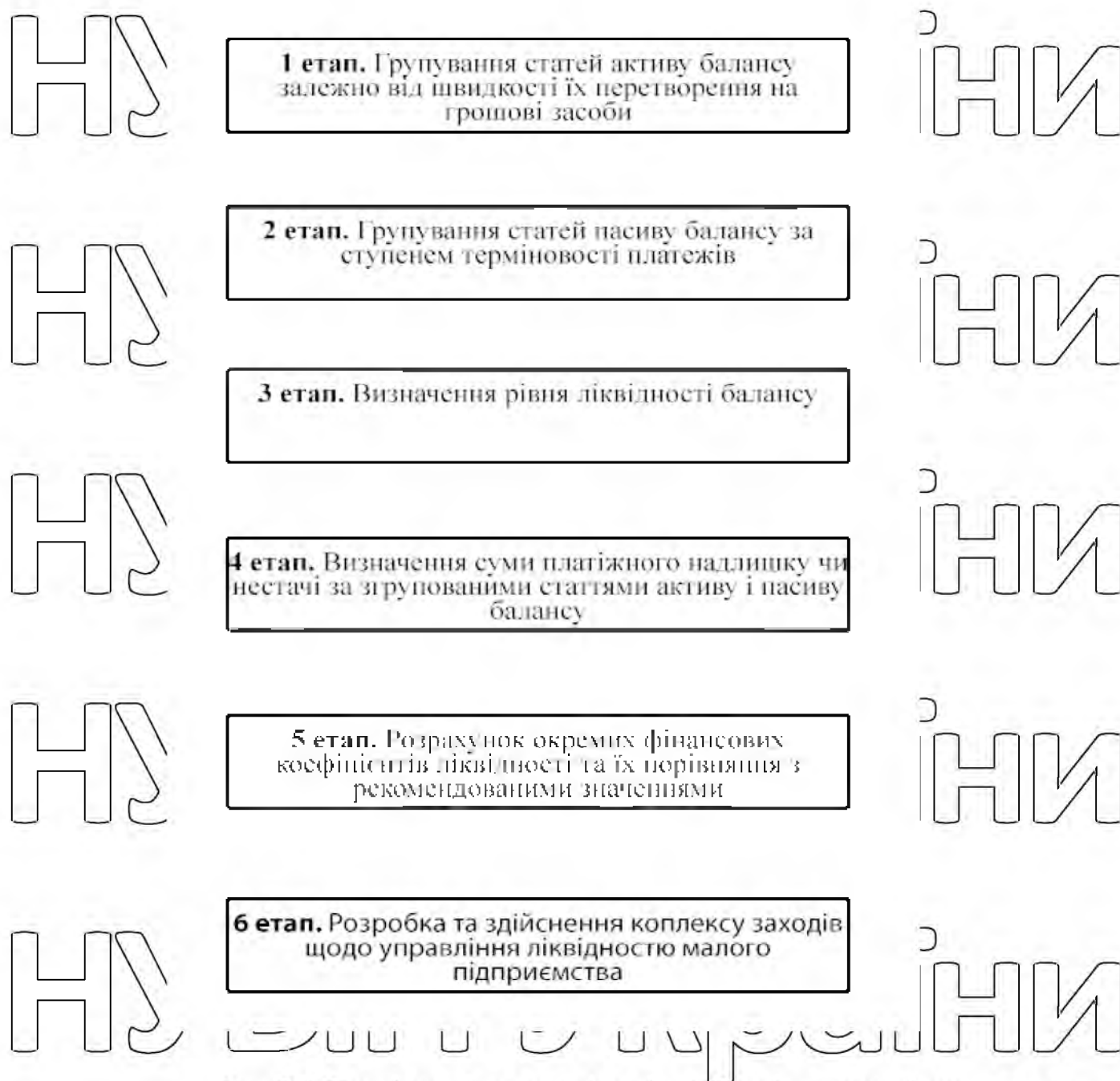

Рис. 2.1 Послідовність аналізу ліквідності малого підприємства

НУБІП України

Ліквідність активів - здатність окремих видів активів підприємства до швидкого перетворення у грошову форму без втрати вартості з метою забезпечення необхідного рівня ліквідності підприємства. Рівень ліквідності активів визначається тривалістю періоду, протягом якого відбувається це

НУБІП України

перетворення. Чим коротшим є цей період, тим вищим є рівень ліквідності цього виду активів.

За цією ознакою формуються чотири групи активів:

A1 - високоліквідні активи - грошові кошти та їх еквіваленти, короткострокові фінансові вкладення, цінні папери; суми за цими статтями можуть бути використані для здійснення поточних розрахунків негайно;

A2 - швидколіквідні активи (для перетворення їх у наявні кошти потрібен певний час); до них належить дебіторська заборгованість (платежі за якою очікуються протягом 12 місяців після звітної дати); ліквідність цих активів є

різною і залежить від суб'єктивних чинників (кваліфікації фінансових працівників, платоспроможності боржників, умов надання кредитів покупцям);

A3 - повільноліквідні активи - запаси матеріальних цінностей, дебіторська заборгованість (платежі за якою очікуються понад 12 місяців після звітної дати), довгострокові фінансові вкладення, інші оборотні активи; реалізація запасів може потребувати певного часу на пошук покупця, додаткову обробку запасів тощо;

A4 - важколіквідні активи - необоротні активи за винятком довгострокових фінансових вкладень; вони призначені для використання у господарській діяльності підприємства протягом тривалого періоду.

Перші три групи активів протягом господарського періоду постійно обертаються і тому належать до поточних активів підприємства. Поточні

активи більш ліквідні, ніж усі інші активи малого підприємства. До поточних активів належать і витрати майбутніх періодів. Незважаючи на те що ці витрати

оплачені наперед, тобто здійснені заради прибутку, очікуваного у майбутньому, ймовірно" що частина цього прибутку може бути отримана раніше, і тому витрати майбутніх періодів зберігають грошові кошти підприємства. Це

витрати, пов'язані з підготовчими роботами у сезонних галузях промисловості,

з освоєнням нових технологій і устаткування; оплачені авансом орендні платежі; оплата страхового полісу та ін.

Пасиви балансу відповідно до зростання строків погашення зобов'язань групуються так:

П1 - негайні пасиви - кредиторська заборгованість, заборгованість перед постачальниками та підрядчиками, заборгованість з податків, зборів та інших обов'язкових платежів, заборгованість із заробітної плати, розрахунки за дивідендами, своєчасно не погашені кредити;

П2 - короткострокові пасиви - короткострокові кредити банків, поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, векселі видані;

П3 - довгострокові пасиви - довгострокові зобов'язання за кредитами та позиками, відкладені податкові зобов'язання;

П4 - постійні пасиви - власні засоби підприємства - власний капітал і зобов'язання.

Поточні зобов'язання - це зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або протягом року з дати балансу. До них також варто віднести ту частину доходів майбутніх періодів, погашення яких очікується протягом року з дати балансу. Поточні й довгострокові зобов'язання загалом називають зовнішніми.

Таблиця 2.2
Значення активів та пасивів за 2019-2021 рр.

Умовні позначення	Актив	2019	2020	2021
A1	Високоліквідні	47,6	22,0	800,3
A2	Швидко ліквідні	-	33,7	2003,6
A3	Повільно ліквідні	175,4	137,4	5873,6
A4	Важко ліквідні	31,2	24,8	264,8
	Пасиви	2019	2020	2021
П1	Негайні пасиви	-	-	-
П2	Короткострокові пасиви	73,9	28,1	9070,5
П3	Довгострокові пасиви	6,8	-	-
П4	Постійні пасиви	213,6	221,1	-92,2

В структурі пасиву балансу (Додаток А) найбільшу вагу мають поточні зобов'язання, що говорить про те, що підприємство має велику суму залучених коштів. Особливо це помітно в розрізі попередніх років, що стверджує про запуск роботи підприємства в більших масштабах..

Підприємству слід звернути увагу на цю тенденцію, адже велика частка поточних зобов'язань в структурі пасиву балансу говорить про те, що більшість коштів підприємства є залученими, а це, в свою чергу, підвищує фінансовий ризик і залежність підприємства від кредиторів.

Протягом 2021 року спостерігається перевищення короткострокових пасивів над активами, тобто $L2 < P2$, що є негативною тенденцією. Схожа ситуація але в значно менших масштабах спостерігалась у 2019 р, але в 2020 ситуація мала позитивну динаміку (табл 2.2).

Протягом усього досліджуваного періоду, тобто у 2019 – 2021 роках на даному підприємстві активи, що реалізуються повільно перевищують довгострокові пасиви, що також є позитивною тенденцією, до того ж сума надлишку є досить великою, найбільшою вона була у 2021 році.

За 2019 рік:

$A1 > P1, A2 < P2, A3 > P3, A4 < P4,$

За 2020 рік:

$A1 > P1, A2 > P2, A3 > P3, A4 < P4,$

За 2021 рік:

$A1 < P1, A2 > P2, A3 > P3, A4 > P4$

2.2 Оцінка фінансового стану підприємства в оперативному контролінгу

Оперативний контролінг припускає створення і підтримку рівня ефективності системою досягнення поточної локальної мети фірми, управління ефективністю підприємства.

Оперативний контролінг має свої особливості в системі контролінгу. По-перше, він орієнтований на оперативне (поточне) планування. По-друге, оперативний контролінг є основою успіху стратегічного контролінгу і стратегічного планування.

Загальне уявлення про оперативний контролінг можна представити на основі спеціальної схеми регулювання оперативного контролінгу.

Оперативний контролінг вирішує більш локальні задачі ніж в стратегічному контролінгу. В контролінгу стратегічно важливо оцінювати ефективність управління фірмою.

Для більш глибокого аналізу ліквідності малого підприємства здійснюється розрахунок та аналіз показників ліквідності (фінансових коефіцієнтів).

- - коефіцієнта абсолютної ліквідності;
- - коефіцієнта проміжкової ліквідності;
- - коефіцієнта швидкої ліквідності.

Ці показники обчислюють згідно з даними бухгалтерського балансу, зіставляючи поточні активи та поточні зобов'язання малого підприємства

Таблиця 2.3
Основні показники ліквідності

Показник	Рік		
	2019	2020	2021
Коефіцієнт загальної ліквідності	3,154	6,918	0,957
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,781	2,028	0,310
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,137	0,783	0,088

Коефіцієнт загальної (поточної) ліквідності (коефіцієнт покриття) характеризує ліквідність активів загалом, визначає, яка сума

поточних активів підприємства припадає на одну гривню поточних зобов'язань, і оцінює запас міцності, що виникає внаслідок перевищення ліквідного майна над наявними зобов'язаннями.

Цей показник обчислюють за формулою

$$K_{\text{п}} = \text{ОА} / \text{ПЗ}$$

де ОА - оборотні активи, грн, ПЗ - поточні зобов'язання, грн.

Якщо поточні активи перевищують поточні зобов'язання, підприємство успішно функціонує. В європейській аналітичній практиці орієнтовне значення

коефіцієнта загальної ліквідності малого підприємства становить 2,0, тобто

рекомендується подвійне перевищення поточних пасивів над поточними активами, тоді як для великих підприємств - потрійне перевищення. Такий підхід зумовлений практикою ліквідації активів: їхня ціна на аукціоні становить приблизно половину ринкової вартості.

За іншими методиками оцінки фінансового стану інтерпретація значень загального коефіцієнта ліквідності така:

- значення коефіцієнта 1,0-1,5 засвідчує, що підприємство своєчасно погашає борги;

- критичне значення коефіцієнта дорівнює 1,0;

- за значення коефіцієнта менше 1,0 підприємство має неліквідний баланс.

Перевищення оборотних активів над поточними зобов'язаннями більше ніж у два рази є небажаним, адже свідчить про нерациональне вкладення засобів малого підприємства та неефективне їх використання.

Згідно даних Таблиці 2.3 можна засвідчити, що згідно нормативних значень у 2021 р. підприємство має не ліквідний баланс у порівнянні з 2019-2020 рр.. В рамках відновлення діяльності після пандемії цей показник можна вважати не настільки критичним.

Коефіцієнт швидкої ліквідності (коефіцієнт "лакмусового папірця"), на відміну від попереднього, враховує якість оборотних активів. Його визначають

як відношення найбільш ліквідних оборотних засобів (швидколіквідних та високоліквідних) до поточних зобов'язань малого підприємства:

$$K_{ш, л} = (OA-3)/ПЗ$$

де 3 - матеріальні запаси, грн.

Цей показник характеризує платіжні можливості малого підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами. Матеріальні запаси не беруть до уваги через те, що кошти, які можна одержати у випадку вимушеної реалізації, можуть бути істотно нижчими від витрат на їх закупівлю: за умов ринкової економіки типовою є ситуація, коли під час ліквідації підприємства одержують до 40 % облікової вартості запасів.

Рекомендоване значення коефіцієнта швидкої ліквідності - не менше 1,0.

Однак, порівнюючи це значення з рекомендованим, необхідно враховувати специфіку сфери діяльності малого підприємства: так, у роздрібній торгівлі цей показник є невисоким, оскільки значна частина грошових коштів вкладена в товарні запаси. Водночас дуже високе значення коефіцієнта може бути зумовлене невиправданим зростанням дебіторської заборгованості й засвідчувати серйозні фінансові проблеми підприємства.

Згідно даних Таблиці 2.3 видно, що згідно нормативних значень у 2021 р. підприємство має не ліквідний баланс у порівнянні з 2019-2020 рр.. Ситуація є аналогічною як і з попереднім показником.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності показує, яка частина боргів малого підприємства може бути сплачена негайно. Його обчислюють за формулою

$$K_{аб, л} = ГК/ПЗ$$

де ГК - грошові кошти, грн.

Рекомендоване значення коефіцієнта абсолютної ліквідності - не менше 0,20-0,25. На практиці значення цього показника часто буває значно нижчим, що в жодному разі не характеризує підприємство як нездатне негайно погасити свої борги, адже малоймовірно, що всі його кредитори одночасно вимагатимуть сплати за борговими зобов'язаннями.

Розрахунок окремих фінансових коефіцієнтів ліквідності та їх порівняння з рекомендованими значеннями має доповнюватися вивченням динаміки фінансових коефіцієнтів. Зниження значень коефіцієнтів ліквідності зазвичай засвідчує загальне погіршення ситуації із забезпеченістю малого підприємства оборотними засобами та серйозні недоліки в управлінні ними. Незначне зниження коефіцієнта загальної ліквідності за різкого падіння коефіцієнта швидкої ліквідності може означати зростання низьколіквідних елементів у структурі поточних активів, підвищення ризиковості діяльності підприємства, неповернення боргів і зниження реального рівня платоспроможності.

Незабезпечення ліквідності малого підприємства може поставити під загрозу його подальше існування. Головними причинами виникнення подібної ситуації найчастіше стають: низька фінансова дисципліна і, як наслідок, порушення зобов'язань перед контрагентами; наявність непогашеної дебіторської заборгованості; низька ефективність господарсько-фінансової діяльності; уповільнення оборотності оборотних коштів та нагромадження надлишкових товарних запасів тощо. При цьому необхідно враховувати, що показники ліквідності балансу є обмежувальними чинниками для ефективності.

Зростання ефективності діяльності малого підприємства може відбуватися під час зниження загального рівня ліквідності й навпаки. Тому важливим завданням аналітика малого підприємства є моніторинг цих показників відповідно до поточних умов і політики розвитку бізнесу.

Для забезпечення отримання більш повних результатів діагностики пропонується використовувати систему показників, зображену в таблиці

Таблиця 2.4

Система опорних показників оперативного контролінгу

Показник	Формула розрахунку	Рік		
		2019	2020	2021
Економічна ефективність	Виручка/Собівартість витрати/Виручка або Повні	1,34	1,32	5,34
Рентабельність капіталу	Прибуток/Капітал	0,87	0,22	-8,80
Коефіцієнт окупності (ROI)	$(\text{Прибуток/Обор.}) * (\text{Обор./Капітал}) * 100\%$	85,13%	21,84	-975,68
Рентабельність від власного капіталу (ROE)	Прибуток/Власний капітал	0,169	0,040	2,563
Рентабельність продукції	Чистий прибуток реалізації/Собівартість продукції	1,340	1,319	5,345
Рентабельність активів	Чистий прибуток/Середня сума активів за період	0,101	0,031	-0,068
Ступінь заборгованості	Залучений капітал/Власний капітал * 100%	0,037	-	-

Згідно даних в Таблиці 2.4 Економічна ефективність підприємства в 2021 році різко зросла в порівнянні з попередніми роками, що є позитивним фактором, враховуючи дані про наявні великих поточних зобов'язань.

Рентабельність і окупність в 2021 р. знаходяться на дуже низькому рівні, оскільки підприємство знаходиться тільки на початковому етапі відновлення масштабів виробництва після пандемії.

Використання власного капіталу є дуже ефективним у 2021 році, про це свідчать дані у таблиці. Аналогічна ситуація з рентабельністю продукції, що характеризує ефективність реалізації продукції.

Ступінь заборгованості в 2020 - 2021 рр. відсутній, що свідчить про відсутність боргового навантаження.

2.3 Аналіз ймовірності банкрутства підприємства «КЛАКОНА СИСТЕМС» в системі стратегічного контролінгу

Для отримання точних і об'єктивних результатів оцінки фінансового стану підприємства, необхідно враховувати ряд економічних факторів, які формують реалії розвитку українського бізнесу. Так велика частина міжнародних і зарубіжних практик втрачають свою актуальність для застосування на вітчизняному просторі. Серед адаптованих моделей особливо виділяється дискримінантна багатofакторна модель діагностики фінансового стану підприємств, яку вперше була запроваджено «Порядком проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самоокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара» затверджений 14.07.2016 р. № 616. На сьогоднішній день вона є найбільш точною, оскільки була адаптована під реформовану у 2013 році податкову звітність і отримала ряд інноваційних допрацювань. Базовий алгоритм багатofакторної дискримінантної функції для розрахунку інтегрального показника має такий вигляд:

$$Z = a_1 K_1 + a_2 K_2 + a_3 K_3 + a_4 K_4 + a_5 K_5 + a_n K_n - a_0$$

де: Z – інтегральний показник фінансового стану бенефіціара;

K_1, K_2, \dots, K_n – фінансові коефіцієнти, що визначаються на підставі даних фінансової звітності бенефіціара (фінансові коефіцієнти, що визначаються на підставі даних фінансового звіту суб'єкта малого підприємництва, позначаються як MK_1, MK_2, \dots, MK_n);

a_1, a_2, \dots, a_n – параметри дискримінантної моделі, що визначаються з урахуванням вагомості та розрядності фінансових коефіцієнтів;

a_0 – вільний член дискримінантної моделі.

Вибір моделі інтегральної оцінки залежить від виду діяльності підприємства, та від його належності до великих (середніх) чи малих підприємств (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Моделі розрахунку інтегрального показника фінансового стану бенефіціара (малі підприємства)

№ з/п	Групи видів економічної діяльності	Модель
1	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство: секція А (розділи 01–03)	$Z=0,02*MK_1+0,02*MK_2+1,5*MK_3+0,6*MK_7+2,6*MK_8+0,008*MK_9-1,1$
2	Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів: секція С (розділи 10–12)	$Z=0,01*MK_1+0,03*MK_2+2,2*MK_3+0,03*MK_4+0,95*MK_7+1,3*MK_8+0,06*MK_9+0,2*MK_{10}-0,7$
3	Переробна промисловість: секція С (розділи 13–18, 31, 32)	$Z=0,03*MK_2+1,95*MK_3+0,01*MK_4+0,002*MK_5+2,3*MK_7+0,8*MK_8+0,05*MK_9-0,9$
4	Добувна промисловість розроблення кар'єрів: секція В (розділи 05–09); переробна промисловість: секція С (розділи 19–30, 33); постачання електроенергії, газу: секція Д (розділ 35); водопостачання, каналізація: секція Е (розділи 36–39)	$Z=0,01*MK_1+2,42*MK_3+0,01*MK_4+0,05*MK_7+1,35*MK_8+0,05*MK_9-0,7$
5	Будівництво: секція F (розділи 41–43)	$Z=0,02*MK_1+2,2*MK_3+0,001*MK_5+0,01*MK_6+0,009*MK_7+1,4*MK_8+0,2*MK_{10}-0,27$
6	Оптова та роздрібна торгівля, ремонт транспортних засобів: секція G (розділи 45–47); тимчасове розміщування й організація харчування: секція I (розділи 55, 56)	$Z=0,03*MK_1+1,85*MK_3+0,004*MK_4+0,001*MK_5+0,1*MK_8+0,2*MK_7+2,2*MK_8+0,009*MK_9-0,35$
7	Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність: секція H (розділи 49–53); електрозв'язок: секція J (розділ 61)	$Z=0,04*MK_1+0,01*MK_2+1,8*MK_3+0,0002*MK_5+0,6*MK_6+0,85*MK_7+1,7*MK_8+0,03*MK_9-0,8$
8	Фінансова та страхова діяльність (крім банків): секція K (розділи 64–66)	$Z=0,02*MK_1+1,7*MK_3+0,001*MK_4+0,001*MK_5+0,15*MK_6+3,1*MK_8+0,02*MK_9-0,4$

9	Інформація та телекомунікації: секція J (розділи 58–60, 62, 63); інші операції та послуги: секції L–U (розділи 68–99)	$Z=0,01*MK_1+1,92*MK_3+0,01*MK_6+0,02*MK_7+1,2*MK_8+0,01*MK_9-0,35$
---	---	---

Перелік фінансових коефіцієнтів для розрахунку інтегрального показника наведено в Таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Фінансові коефіцієнти для розрахунку інтегрального показника фінансового стану підприємства

Коефіцієнт	Характеристика	Розрахунок
МК ₁ - Коефіцієнт покриття	Показує рівень покриття необоротних активів короткостроковим капіталом	Оборотні активи / Поточні зобов'язання
МК ₂ - Проміжний коефіцієнт покриття	Характеризує очікувану платоспроможність боржника у короткостроковому періоді.	Монетарні оборотні активи / Поточні зобов'язання
МК ₃ - Коефіцієнт фінансової незалежності	Характеризує ступінь залежності підприємства від позичкових джерел фінансування.	Власний капітал / Валюта балансу
МК ₄ - Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	Характеризує рівень фінансування необоротних (довгострокових) активів за рахунок власного капіталу бенефіціара.	Власний капітал / Необоротні активи
МК ₅ - Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Вказує на кількість оборотів, які здійснила кредиторська заборгованість протягом року	Чистий дохід від реалізації / Кредиторська заборгованість
МК ₆ - Коефіцієнт рентабельності продажів за фінансовими результатами від операційної діяльності (ЕВІТ)	Показник рентабельності, який вимірює об'єм операційного прибутку (валового прибутку за вирахуванням операційних витрат) згенерований кожною гривнею продажів.	Фінансовий результат від операційної діяльності / Чистий дохід від реалізації
МК ₇ - Коефіцієнт рентабельності операційної діяльності	Показує частку операційного прибутку від загального обсягу доходів до сплати податків і нарахування амортизації	Фінансовий результат від операційної діяльності / (Чистий дохід від реалізації + інші операційні доходи)
МК ₈ - Коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком	Показує відсоток того, наскільки вигідні активи компанії в отриманні доходу	Чистий фінансовий результат / Валюта балансу

МК ₉ - коефіцієнт оборотності оборотних активів	Характеризує ефективність використання ресурсів, залучених для організації виробництва	Чистий дохід від реалізації / Операційні оборотні активи
МК ₁₀ - коефіцієнт оборотності позичкового капіталу за фінансовими результатами оподаткування	Чим вищим є значення коефіцієнта, тим вищою є здатність позичальника погасити наявну заборгованість за рахунок внутрішніх фінансових джерел	Фінансові результати перед оподаткуванням Довгострокові та поточні зобов'язання

Висновок про фінансовий стан підприємства робиться на основі присвоєння йому класу згідно з інтерпретацією значень інтегрального показника. Інтерпретація інтегрального показника відбувається згідно Таблиці 2.7, в якій враховується вид економічної діяльності підприємства. Шкала класифікації розроблена на основі значень інтегрального показника фінансового стану та з урахуванням ймовірності невиконання позичальником взятих зобов'язань.

Класи за рівнем фінансового стану слід інтерпретувати таким чином:

Клас 1 - високий рівень спроможності виконувати зобов'язання та найменша ймовірність дефолту.

Клас 2 - достатній рівень спроможності виконувати свої зобов'язання та незначна ймовірність дефолту.

Клас 3 - нижче середнього рівень спроможності виконувати зобов'язання.

Клас 4 - фінансовий стан підприємства є нестабільний і свідчить про наявність ознак неплатоспроможності.

Клас 5 - високий рівень неплатежів та дефолт.

Таблиця 2.7

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ЗНАЧЕНЬ інтегрального показника фінансового стану підприємства (малі підприємства)

№ з/п	Види економічної діяльності	Класи за рівнем фінансового стану				
		Клас 1	Клас 2	Клас 3	Клас 4	Клас 5
	Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство: секція А (розділи 01–03)	більше ніж + 0,5	від + 0,49 до - 0,10	від - 0,11 до - 0,75	від - 0,76 до - 4,2	менше ніж - 4,2
2	Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів: секція С (розділи 10–12)	більше ніж + 1,4	від + 1,39 до + 0,55	від + 0,54 до - 0,4	від - 0,41 до - 4,10	менше ніж - 4,4
3	Переробна промисловість: секція С (розділи 13–18, 31, 32)	більше ніж + 1,11	від + 1,10 до + 0,35	від + 0,34 до - 0,50	від - 0,51 до - 4,10	менше ніж - 4,1
4	Добувна промисловість і розроблення кар'єрів: секція В (розділи 05–09); переробна промисловість: секція С (розділи 19–30, 33); постачання електроенергії, газу: секція D (розділ 35); водопостачання, каналізація: секція E (розділи 36–39)	більше ніж + 1,25	від + 1,24 до + 0,42	від + 0,41 до - 0,50	від - 0,51 до - 4,90	менше ніж - 4,9
5	Будівництво: секція F (розділи 41–43)	більше ніж + 1,4	від + 1,39 до + 0,53	від + 0,52 до - 0,35	від - 0,36 до - 4,20	менше ніж - 4,2
6	Оптова та роздрібна торгівля, ремонт автотранспортних засобів: секція G (розділи 45–47); тимчасове розміщування й організація харчування: секція I (розділи 55, 56)	більше ніж + 0,96	від + 0,95 до + 0,20	від + 0,19 до - 0,59	від - 0,6 до - 5,2	менше ніж - 5,2
7	Транспорт, складське господарство,	більше ніж + 0,86	від + 0,85 до + 0,20	від + 0,19 до - 0,50	від - 0,51 до - 4,40	менше ніж - 4,4

	поштова та кур'єрська діяльність, секція Н (розділи 49–53); електрозв'язок: секція J (розділ 61)					
8	Фінансова та страхова діяльність (крім банків): секція K (розділи 64–66)	більше ніж + 1,51	від + 1,50 до + 0,75	від + 0,74 до - 0,10	від - 0,11 до - 3,4	менше ніж - 3,4
9	Інформація та телекомунікації: секція J (розділи 58–60, 62, 63); інші операції та послуги: секції L–U (розділи 68–99)	більше ніж + 0,98	від + 0,97 до + 0,23	від + 0,22 до - 0,55	від - 0,56 до - 4,2	менше ніж - 4,2

Проведемо розрахунки згідно описаних моделей для підприємства ТОВ «КЛАКОНА СИСТЕМС». В Таблиці 2.8 наведені основні економічні показники, необхідні для розрахунку коефіцієнтів.

Відповідно до Класифікації видів економічної діяльності ДК 009: 2010, затвердженої Державний комітет України з питань технічного регулювання та споживчої політики України від 29 листопада 2010 року № 530 досліджуване нами підприємство належить до групи №46 за моделі діагностики банкрутства, розробленої для українських підприємств. Це означає, що до розрахунку беруться коефіцієнти МК₁, МК₃, МК₄, МК₅, МК₆, МК₇, МК₈ і МК₁₀. Провівши розрахунок коефіцієнтів, визначених у таблиці розрахунку фінансових коефіцієнтів, що використовуються для обчислення інтегрального показника фінансового стану підприємства отримаємо наступні значення:

Таблиця 2.8

Розрахунок коефіцієнтів для визначення інтегрального показника

Коефіцієнт	Рік		
	2019	2020	2021
МК1	3,154	6,918	0,957
МК3	0,695	0,872	-0,014
МК4	5,885	7,706	-0,461
МК5	6,326	12,968	0,040
МК6	1	1	1
МК7	1	1	1
МК8	0,118	0,035	-0,035
МК9	2,520	2,114	0,046

Визначимо інтегральний показник:

$$Z = 0,03 * МК_1 + 1,85 * МК_3 + 0,004 * МК_4 + 0,001 * МК_5 + 0,1 * МК_6 + 0,2 * МК_7 + 2,2 * МК_8 + 0,009 * МК_9 - 0,35$$

Таблиця 2.9

Інтегральні показники за 2019-2022рр

Показник	Рік		
	2019	2020	2021
Інтегральний показник	1,642	1,910	-0,126

Відповідно до таблиці інтерпретацій інтегрального показника діагностики фінансового стану підприємства, ТОВ «КЛАКОНА СІСТЕМС» у 2021 році відноситься до 3 класу (табл. 2.9). Це значить, що діагностоване підприємство має здатність виконувати свої зобов'язання нижче середнього, що створює ймовірність банкрутства.

Для прогнозування банкрутства у світовій практиці використовується система моделей, розроблених західними спеціалістами.

Однією з найвідоміших моделей прогнозування є П'яти факторна модель Е. Альтмана. Вона має також назву «розрахунок Z-показника» і є класичною в своїй сфері (вона включена до більшості західних підручників, присвячених

фінансовому прогнозуванню та оцінці кредитоспроможності підприємств). Це п'яти факторна модель, де чинниками виступають окремі показники фінансового стану підприємства.

Виконавши аналіз за цією моделлю, можна побачити, що Z-показник є дуже низьким – 1,2. Це означає, що підприємство знаходиться на межі банкрутства, оскільки Z-показник є набагато нижче нормативного (Табл. 2.10).

Визначення ймовірності банкрутства за моделлю Альтмана зображено в Табл. 2.7.

Таблиця 2.10

Оцінка ймовірності банкрутства за моделлю Альтмана

Значення Z-рахунку	Ймовірність банкрутства
1,80 і менше	Дуже висока
Від 1,81 до 2,70	Висока
Від 2,71 до 2,99	Існує ймовірність
2,91 і вище	Дуже низька

Таблиця 2.11

Прогнозування ймовірності банкрутства за п'яти факторною моделлю Е. Альтмана 2019-2021 рр.

Показники	Розрахунок показника	2019 р.	2020 р.	2021 р.
Частка власних оборотних коштів в активах (X1)	$X1 = \text{власний оборотний капітал} / \text{загальна вартість активів}$	0,882	0,887	0,970
Рентабельність активів розрахована з використанням нерозподіленого прибутку (X2)	$X2 = \text{нерозподілений прибуток} / \text{загальна вартість активів}$	0,560	0,709	-0,018
Рентабельність активів розрахована з використанням чистого прибутку (X3)	$X3 = \text{прибуток до сплати відсотків} / \text{загальна вартість активів}$	0,143	0,043	-0,035
Коефіцієнт покриття поточних зобов'язань власним капіталом (X4)	$X4 = \text{балансова вартість власного капіталу} / \text{позиковий капітал}$	2,275	6,800	-0,013
Коефіцієнт трансформації (X5)	$x5 = \text{чиста виручка} / \text{загальна вартість активів}$	0,118	0,035	-0,035
Z-показник	$0,717 * X1 + 0,847 * X2 + 3,107 * X3 + 0,42 * X4 + 0,0995 * X5$	2,52	4,23	0,56
Ймовірність банкрутства		Існує ймовірність	Дуже низька	Висока

Згідно розрахунків в Таблиці 2.11 ТОВ «КЛАКОНА СІСТЕМС» знаходиться в групі підприємств з високої вірогідністю банкрутства.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ ДІАГНОСТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

НУБІП УКРАЇНИ

3.1 Напрямки покращення системи діагностики фінансового стану

підприємства

НУБІП УКРАЇНИ

Аналіз фінансово-економічного стану є важливим складником ефективного управління формуванням, розміщенням і використанням ресурсів підприємства. Фінансовий стан визначається величиною, складом і структурою

НУБІП УКРАЇНИ

активів, власного капіталу і зобов'язань, певні співвідношення яких зумовлюють фінансову стійкість, ліквідність та платієспроможність суб'єктів господарювання.

НУБІП УКРАЇНИ

Серед фінансових проблем чи не найважливішою є оцінка і аналіз фінансового стану підприємства, який формується під впливом як зовнішніх, так і внутрішніх чинників. З одного боку, він є результатом діяльності суб'єкта господарювання, свідчить про його досягнення та набутки, з іншого – виявляє передумови та резерви для розвитку підприємства.

НУБІП УКРАЇНИ

Огляд науково-практичної літератури показав, що є різні методологічні підходи до оцінки фінансово-економічного стану підприємства. Так, в основному виділяють два принципово різних підходи до оцінювання діяльності підприємства. За першого підходу оцінюють діяльність підприємства на основі одного синтетичного показника, максимізація або мінімізація якого забезпечить

НУБІП УКРАЇНИ

прийняття оптимального рішення. В якості таких показників пропонуємо використовувати: обсяги продажу, прибуток, собівартість продукції та інші. Однак використання цих показників має низку вад, зумовлених впливом на них чинників ринково – кон'юнктурного характеру.

НУБІП УКРАЇНИ

Другий підхід до оцінювання результатів роботи підприємств базується на системі показників, які з різних боків відображають стан і розвиток діяльності суб'єкта господарювання. До таких показників належать: показники

майнового стану, ліквідності, платоспроможності, ділової активності, рентабельності тощо [28].

При здійсненні стратегічного управління підприємствами для мінімізації економічних ризиків і прийняття доцільних управлінських рішень використовуються методи сучасної діагностики фінансово-економічного стану суб'єктів господарської діяльності. До таких методів відносяться: стратегічний дью-ділідженс (Due Diligence), діагностичний бенчмаркінг (Benchmarking), нечітко-множинний метод та метод економічних нормалей.

Переваги застосування цих сучасних методів діагностики полягають у можливості взаємного доповнення окремих притаманних бізнесу якісних характеристик внутрішнього і зовнішнього оточення підприємства та розрахунків кількісних показових критеріїв підприємницької діяльності.

Практичне застосування діагностичного бенчмаркінгу та стратегічного дью-ділідженсу повільно, але впевнено впроваджується на вітчизняних підприємствах, що сприяє залученню інвестиційного підприємницького капіталу та допомагає реалізувати антикризові заходи на макrorівні.

Due Diligence (дью ділідженс) - це процедура всебічного аналізу й перевірки правових, податкових, фінансових та інших аспектів діяльності компанії, яка використовується для прийняття рішень щодо здійснення консалтування, докорінних перетворень підприємств, проведення операцій типу Mergers & Acquisitions (злиття та поглинання) і винесення рішень про допуск цінних паперів до котирування на біржі. Дью-ділідженс повинен проводитися аналітичною групою у складі юристів, фінансових аналітиків, а також фахівців з питань бухгалтерського обліку, що враховують обставини, які свідчать про високий рівень ризику вкладень у таргет-підприємство: занижені показники потреби в капіталі, незавершені судові процедури, конфлікти щодо прав власності.

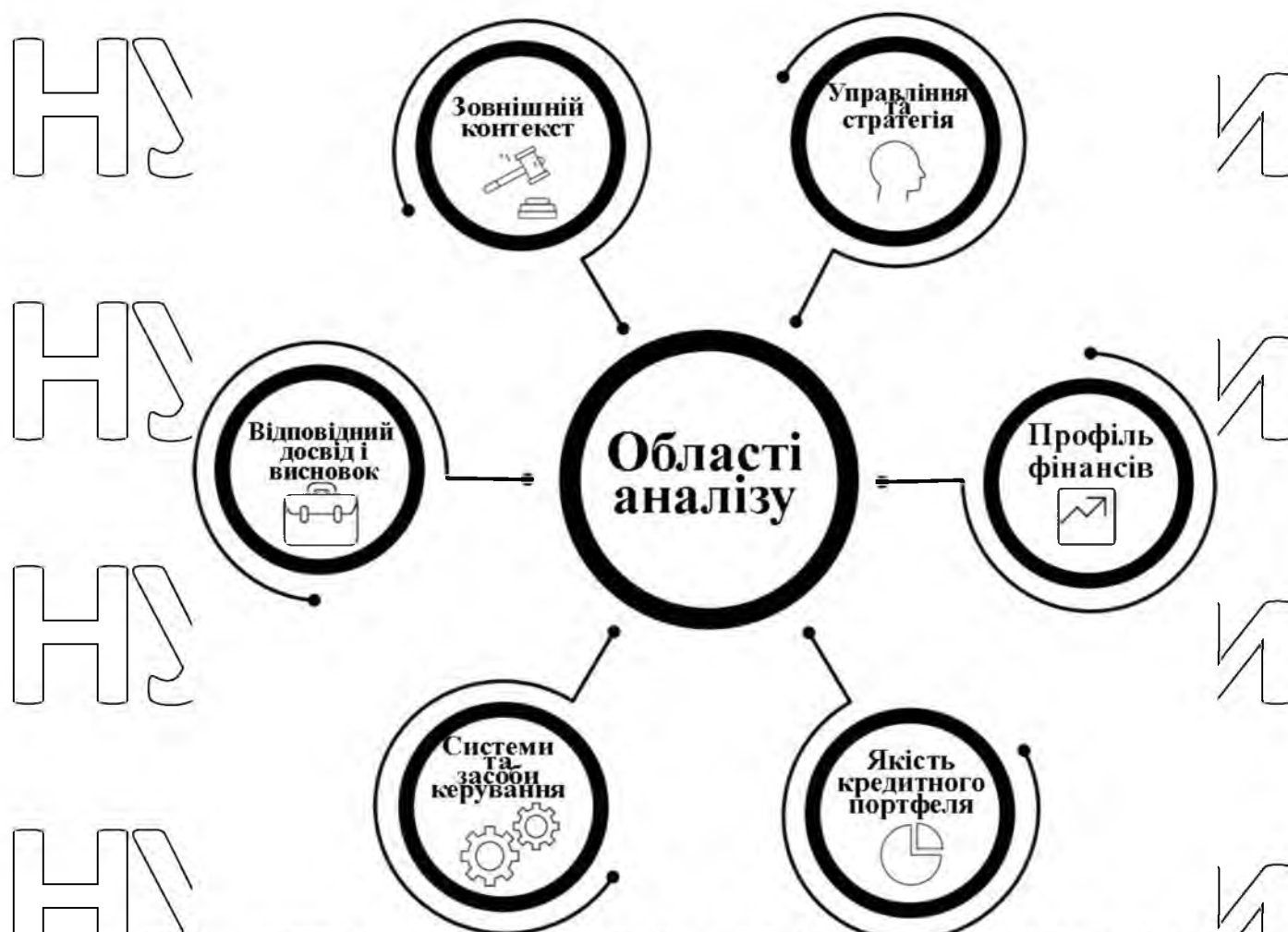

Рисунок. 3.1 Приклад областей аналізу

Стратегічний дью-ділідженс враховує такі етапи: фінансовий (акцент на оцінці вартості підприємства); операційний (організаційна структура, якість менеджменту тощо); комерційний (аналіз ринкових і технологічних факторів діяльності, галузевий аналіз); податковий; правовий (ризики відповідальності, інші юридичні аспекти); навколишнього середовища (екологічні проблеми, штрафи тощо); політичний (рис. 3.1) [31].

Діагностичний бенчмаркінг, головним чином, передбачає вивчення схожих і однакових бізнес-процесів на прикладі інших успішних підприємств для проведення їх порівняння зі своєю діяльністю, а також виявлення слабких місць, визначення факторів успіху за параметрами: репутація підприємства, технології виробництва, якість товарів, ціна продукції, нові продукти канали збуту товарів, віддаленість від джерел сировини. Діагностичний бенчмаркінг

здійснюється відповідно до таких етапів: визначення функціональних сфер діагностики фірми; відбір факторів, змінних діагностики; визначення лідерів галузі по відібраним факторам; оцінка значень показників їх діяльності; порівняння показників з власними даними; розробка програм щодо покращення діяльності (рис. 3.2).

Рисунок. 3.2 Цикл бенчмаркінгу

На підрунті розробок О.О. Недосєкіна щодо використання нечіткого-множинного методу діагностики стану підприємства та оцінки рівня ризику його банкрутства, можливим стає навіть такий аспект діагностики як встановлення рівня ризику виникнення банкрутства. Для налаштування моделей нечітких множин та нечіткої логіки експертами використовуються числові та нечислові дані. Висновок щодо діагностики підприємства здійснюється на основі нечітких понять, які допомагають моделювати виробничі, фінансові, інвестиційні, комерційні аспекти діяльності.

Метод економічних нормалей зазвичай практично реалізується завдяки використанню «золотого правила економіки» «золотого правила бізнесу», а

також інших економічних нормалей, які враховують зміни собівартості продукції, темпи зростання продуктивності праці, інше. Логічним є застосування у моделях також не фінансових показників, що відображають соціальні, екологічні результати діяльності та ведуть до певних економічних наслідків. Врахування їхньої порівняльної динаміки є необхідним для продовження ланцюга послідовних співвідношень економічних нормалей.

Українські компанії повільно, але все ж таки впроваджують сучасні методи діагностики фінансово-економічного стану підприємств, особливо методи дю-ділідженсу та діагностичного бенчмаркінгу. До компаній, які пропонують повний спектр послуг в цій сфері, належать: S&Y Development, Desom Partners, DFK international correspondent та ін.

3.2 Рекомендації щодо удосконалення системи контролінгу при попередженні банкрутства

Якість діагностики ризику банкрутства залежить від набору оціночних показників, що використовуються для отримання експертного висновку. Ось чому багато вітчизняних та зарубіжних дослідників працюють над розробкою переліку таких показників та підтвердження їх доцільності.

Оскільки єдиного переліку прийнятих показників кризи та ризику банкрутства доєї немає, дослідники та практикуючі теоретики виконують це завдання індивідуально.

Найбільш широко застосовується метод коефіцієнтів. У процесі дослідження використовуються різні коефіцієнти. Різні відносні показники обчислюються шляхом порівняння певних абсолютних показників економічної та фінансової діяльності підприємств. Інформація про ці показники міститься у різних видах фінансових звітів.

Встановлення системи кризового стану та системи індикаторів загрози банкрутства має базуватися на таких «принципах»:

– адекватність системи показників завданням діагностичного дослідження, тобто можливість за їх допомогою забезпечити виявлення й оцінку глибини розвитку кризи та її окремих фаз, здійснення діагностики наявності передумов для її поглиблення або послаблення (переборення);

– наявність інформаційного забезпечення для розрахунку значення показників, проведення динамічного та порівняльного аналізу;

– можливість чіткого визначення алгоритмів розрахунку показників/індикаторів кризи, що забезпечує тотожність їх економічного розуміння та тлумачення при використанні різними фахівцями-експертами;

– можливість накопичення статистичної бази стосовно рівня та динаміки зміни показників, що з часом стане інформаційною передумовою розробки спеціальних критеріальних моделей (рейтингових систем) діагностики кризи та загрози банкрутства;

– охоплення показниками усіх найважливіших напрямів (сфер) оцінки фінансового стану підприємств, в яких можуть знаходити відзеркалення кризові явища, що притаманні їх діяльності, або передумови для їх появи;

– оптимальна чисельність показників з кожного напрямку дослідження, виключення зі складу системи показників, що дублюють один одного (тобто за

цими показниками можна отримати тотожний за економічним змістом аналітичний висновок);

– можливість чіткого та однозначного визначення негативного значення (критеріальної межі) або негативної динаміки (напрямку зміни), які можуть використовуватись як база для ідентифікації кризового стану або передумов для його появи в майбутньому».

Визначення показників загрози банкрутства дозволяє оцінити ймовірність загрози порушення передбачених законодавством термінів виконання фінансових зобов'язань (задоволення претензій кредиторів) за рахунок власних

у підприємства високоліквідних активів або наявність передумов для ініціювання судових процедур (з боку кредиторів – наявність заборгованості,

термін сплати якої минув, з боку самого підприємства – поточна збитковість та часткова втрата власного капіталу).

До показників цієї групи відносять показники, які мають критичне значення (або еталонний мінімум). Якщо рівень цих показників нижчий критичного (або еталонного) – поточний стан підприємства діагностується як неблагонадійний, а рівень поточної загрози банкрутства – високий.

Оцінити майбутні рівні ризику банкрутства можна, вивчивши динаміку структури капіталу, показників оборотності та прибутковості протягом декількох періодів. Тривала тенденція до зниження цих показників свідчить про те, що загроза корпоративного банкрутства зростає і може бути реалізована в майбутньому. Порівнюючи абсолютне значення показника із середнім показником для галузі, можна визначити, наскільки швидко може виникнути «загроза банкрутства».

Фінансові аналітики, менеджери та експерти з кризових ситуацій розробляють практичні наукові методи діагностики кризи та ризику банкрутства коли це необхідно.

У роботі запропоновано підхід до діагностики кризи та загрози корпоративного банкрутства, що наведено на рисунку 3.3.

Рисунок. 3.3 Алгоритм діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства

Перед топ-менеджментом компанії стоїть завдання тримати на необхідному рівні конкурентоспроможність в нинішній ситуації.

Для ефективної роботи та розвитку в сучасних умовах, необхідно застосовувати комплекс показників, які б дали змогу якісно оцінити систему управління, ефективність діяльності в цілому та окремих підрозділів.

Наразі, в закордонній практиці досить часто використовується показник EVA (Economic Value Added) як інструмент фінансового контролінгу. Це показник є чистим прибутком підприємства за вирахуванням плати за інвестований капітал. Цей показник дає можливість максимально використовувати обсяг інформації бухгалтерського обліку, показує взаємозв'язок прибутку з вартістю акцій корпорації та допомагає оцінити вартість корпорації з урахуванням ризиків.

Розрахунок цього показника здійснюється тому, що економічна додана вартість EVA по суті є прибутком після вирахування податків, зменшеним на суму виплати за інвестований капітал. Сутність показника EVA полягає у тому, щоб знайти величину перевищення чистого прибутку над інвестованим капіталом, який приймав участь у його формуванні.

Існує декілька способів розрахунку економічної доданої вартості:

$$EVA = NOPAT - WACC * IC$$

де NOPAT-Чистий прибуток;

WACC-середньозважена вартість капіталу;

IC-інвестований капітал.

Ще одна методика розрахунку показника EVA полягає в наступному:

НУБІП України

$$EVA = (ROCE - WACC) * CE$$

де CE – власні оборотні активи.

НУБІП України

Після визначення суті показника економічної доданої вартості, а також ключові моделі його розрахунку можна прийти до висновку що EVA – це інструмент оцінки прибутковості суб'єкта господарювання, за допомогою якого

власник підприємства має змогу керувати капіталом, який він інвестував.

НУБІП України

Застосування даного показника беззаперечно стимулюватиме зростання якості оцінювання ефективності діяльності підприємства.

Головна і ключова ідея використання показника EVA полягає в аксіомі,

що власник або ж інвестор хочуть отримати компенсацію за ризик вкладення

капіталу в конкретне підприємство, а даний показник безпосередньо може

показати дану прибутковість.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження показало, що діагностика фінансового стану підприємства є найважливішим і найефективнішим інструментом контролінгу.

Важливо усвідомлювати, що фінансова діагностика є методом пізнання фінансового механізму підприємства, процесів формування та використання фінансових ресурсів для його операційної та інвестиційної діяльності. Відтак її результат — оцінка фінансового благополуччя підприємства, стану його майна, швидкості обертання всього капіталу та його окремих частин, дохідності використаних коштів. А підсумком діагностування є підготовка висновків про нинішній стан об'єкта і прогноз його зміни у майбутньому.

Фінансова діагностика є основою для управління фінансами підприємства і охоплює такі головні елементи:

- оцінка фінансових потреб підприємства;
- розподіл потоків грошових коштів залежно від конкретних планів підприємства, визначення додаткових обсягів залучення фінансових ресурсів та каналів їх одержання — кредити, пошук внутрішніх резервів, додатковий випуск акцій, облігацій;
- забезпечення системи фінансової звітності, яка об'єктивно відображує процеси та забезпечує контроль за фінансовим станом підприємства.

Раннє виявлення і фіксація проблем у великій кількості випадків можливо тільки за допомогою діагностики фінансового стану. Навіть сучасні моделі діагностики не позбавлені недоробок.

При створенні заходів антикризового управління слід враховувати зарубіжний досвід розвинених країн.

Для подолання негативних ситуацій має застосовуватись комплексний підхід, який включає усунення як зовнішніх, так і внутрішніх причин проблемності. Недосконалі внутрішні облікові норми і стандарти можуть стати серйозною причиною появи труднощів у організацій. Удосконалення

вітчизнянці системи бухгалтерського обліку і звітності з метою забезпечення максимальної прозорості та платоспроможності бажано проводити відповідно до міжнародних стандартів, але з урахуванням умов вітчизняного існування.

Оновлення існуючих вітчизняних методик діагностики мало б стати великим кроком до створення ефективної системи попередження банкрутства в Україні, оскільки нововведення зарубіжних практик потребують адаптації до вітчизняного фінансового простору.

В практичній частині була проведена комплексна діагностика фінансового стану малого підприємства зі спрощеною фінансовою звітністю.

Мій погляд впав на ТОВ «КЛАКОНА СИСТЕМС». В результаті проведеного аналізу був зроблений висновок, що фінансово-економічний стан підприємства можна охарактеризувати як «нормальний», оскільки підприємство тільки набирає потужності, втрачені через пандемію.

Для прогнозування банкрутства була застосована дискримінантна багатofакторна модель, яка на сьогоднішній день показує самий точний результат, оскільки була нещодавно адаптована. Результат показав, що ТОВ «КЛАКОНА СИСТЕМС» має можливості виконувати свої заборгованості нижче середнього, що створює ймовірність банкрутства.

В третьому розділі було запропоновано ряд інновацій, які мають покращити ефективність проведення діагностичних процедур для прийняття більш економічно ефективних рішень.

А саме, для здійснення стратегічного управління підприємствами для мінімізації економічних ризиків і прийняття доцільних управлінських рішень доречно використовувати методи сучасної діагностики фінансово-економічного стану суб'єктів господарської діяльності. До таких методів відносяться стратегічний дью-ділідженс (Due Diligence), діагностичний бенчмаркінг (Benchmarking), нечітко-множинний метод та метод економічних нормалей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 10.08.2021 № 73
2. Про затвердження Порядку проведення оцінки фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проєкту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самоопикуності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара від 14.07.2016 № 616
3. Про затвердження Методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій від 27.06.1997 №81
4. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства від 19.01.2006 №1361
5. Про затвердження Методики аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки від 14.02.2006 №170
6. Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації від 26.01.2001 № 49/121
7. Ганущак Т. В. Фінансова безпека бізнесу: підручник / Т. В. Ганущак. – К.: Наукові знання, 2016. – 266
8. Готра В. В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення / В. В. Готра, В. В. Ріпич, А. В. Дячок // Економіка і суспільство. – 2018. №8. С. 219-223.

9. Груб'як С. В. Аналіз фінансово-економічного стану промислового підприємства / С. В. Груб'як // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. №5. С. 268 – 271

10. Зигрій О. В. Вплив ризиків та їх загроз на стан фінансово-економічної безпеки підприємств / О. В. Зигрій // Економіка і суспільство. – 2016. №1.

С. 9-10

11. Дорохова Н. Д. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2018. – 21 с

12. Попадюк О. І. Теорія фінансового аналізу: навчальний посібник /— К., 2015. – 112 с.

13. Кузьмін О. Є. Економічна діагностика: навчальний посібник / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – К.: Знання, 2012. – 318 с

14. Азаренкова Г. М. Математичні моделі та методи оцінювання фінансового стану підприємства. Монографія / Г. М. Азаренкова, О. М. Брадул. – Вінниця: ВНТУ, 2017. – 172 с

15. Верхоглядова Н. І. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану / Н. І. Верхоглядова // Економіка. Управління. Інновації. Випуск № 1 (11), Науковий вісник Класичного приватного університету, м. Запоріжжя – 2018. – № 1. – С. 55-60

16. Ільїна С. Б. Моделювання фінансового стану підприємств: сутнісний підхід до інтегрованої оцінки / С. Б. Ільїна, О. В. Мицак // Журнал «Економічні науки». Випуск 59, м. Київ – 2016. – № 4. – С. 139-146

17. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз: Підручник / За ред. проф. А. Г. Загороднього. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2015. – 487 с.

18. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручник / Є. В. Мних. – К.: Наукові знання, 2015. – 472 с.

19. Олексів І. Б. Проблеми аналізу та оцінки фінансового стану підприємства / І. Б. Олексів, Р. В. Фещур // Журнал «Економічний вісник», Випуск 68, м. Київ – 2011. – № 4. – С. 256-263.

20. Чемчикаленко Р. А., Майборода О. В., Дьякова Ю. Ю. Напрямки підвищення ефективності оцінки ліквідності та платоспроможності підприємства. Економіка та суспільство. – 2017. – № 12. – С. 642-648.

21. Піскунов О. Г. Еволюція підходів до комплексної оцінки фінансового стану підприємства / О. Г. Піскунов, Н. Г. Мтеленко, Т. П. Лободзинська

// Економічний вісник Національного технічного університету України «КПІ» – 2015. – № 6. – С. 80-88.

22. Коротков Э. М. Концепция менеджмента. – М.: Дека, 1997. – 304 с

23. Кизим М. О., Забродський В. А., Зінченко В. А., Копчак Ю. С. Оцінка і діагностика фінансової стійкості підприємства: Монографія. – Х.: Видавничий дім «ІНЖЕК», 2003. – 144 с.

24. Ковалев А. И., Привалов В. П., Анализ финансового состояния предприятия. – М.: Центр экономики и маркетинга, 1997. – 192 с.

25. Бланк И.А. Управление прибылью. – К.: «НИКА – Центр», 2000. – 544с

26. Руденко Л. В. Прогностична оцінка і аналіз діяльності транснаціональної корпорації у векторі глобального стратегічного управління // регіональні перспективи. – 2000. – № 4 (11). – С. 87-91

27. Піскунов О. Г. Еволюція підходів до комплексної оцінки фінансового стану підприємства / О. Г. Піскунов, Н. Г. Мтеленко, Т. П. Лободзинська

// Економічний вісник Національного технічного університету України «КПІ» – 2015. – № 6. – С. 80-88

28. Хотомлянський О. Л. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства / О. Л. Хотомлянський, П. А. Знахуренко // Фінанси України. – 2007. – № 1. – С. 111-117.

29. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством: підручник / Л. О. Лігоненко. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 824 с.

30. Тижненко Л. О. Моделі комплексної оцінки фінансового стану підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.11 – математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці / Л. О. Тижненко. – Харків, 2007. – 20 с.

31. Сілічева Н. Є. Сутність Due Diligence (Дью Ділідженс) і можливі перспективи розвитку в Україні / Н. Є. Сілічева // Економічний простір. – 2011. – №45. – с. 288 – 291.

32. Біляк Ю.В., Старюк В.В. Діагностика фінансового стану підприємства в системі контролінгу. Ефективна економіка. - 2022 р. - №7, с. 1- 20.

33. Собкова Н. Д. Концептуальні ознаки контролінгу у фінансовій системі України. Н. Д. Собкова. Формування ринкових відносин. 2009. № 2. С. 17-22.

34. Фінансовий контролінг та необхідність його впровадження на вітчизняних підприємствах. І.І. Тріска, В.В. Левицька, А.Г. Корбутяк // Науковий вісник «Економічні науки». 2013. Вип. 2 (25). 264 с.

35. Батракова Т. І Рання діагностика та фінансовий аналіз стану підприємства як частина антикризисного управління / Т. І. Батракова, В. В. Конєв // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки. – 2016. – Вип. 17(2). – С. 57-59.

36. Білик М. Д. Фінансовий стан підприємства: теорія, методика / М. Д. Білик, І. Л. Котов // Формування ринкових відносин в Україні. – 2013. – № 5. – С. 86-92.

37. Верланов О. Ю. Оцінка фінансового стану підприємств: питання методології та методики : автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.01.08 „Економіка та управління” / О.Ю. Верланов, Інст-т регіональних досліджень (м. Львів). – Львів, 2010. – 22 с

38. Ващенко Л.О. Аналіз фінансового стану підприємств: інформаційне та методичне забезпечення: монографія / Л.О. Ващенко, П.М. Сухарев. – Донецьк: «Вебер», 2007. – 185 с.

39. Гасій О. В. Фінансовий стан суб'єкта підприємництва: сутність та оцінка / О. В. Гасій, І. П. Зосімов // міжнар. наук.-практич. конф. «Перспективи модернізації економіки та фінансової системи України» (м. Запоріжжя, 7 верес. 2018 р.). – Запоріжжя: Класичний приватний університет, 2018. – С. 92-94

40. Гече С. Ф. Модель прогнозування фінансового стану підприємств на основі фінансових показників / С. Ф. Гече // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка. – 2014. – Вип. 1. – С. 162-164

41. Гострик О. М. Прогнозування фінансової стійкості підприємства з використанням трендового кореляційно-регресійного аналізу / О. М. Гострик, Л. О. Бойко та ін. // Вісник соціально-економічних досліджень – 2010. – № 38(1). – С. 238–242.

42. Денисенко М. П. Основні аспекти оцінки фінансового стану підприємств / М. П. Денисенко, О. В. Зазимов // Агросвіт. – 2015. – № 10 – С. 52- 58.

43. Діагностика стану підприємства: теорія і практика: монографія / За заг. ред. проф. А. Е. Воронковї. – 2-е вид., перероб. і доп. – Харків: ВД «ІНЖЕК», 2008. – 520 с

44. Добровольська О. В. Фінансовий стан підприємства: сутність і необхідність його аналізу / О. В. Добровольська, Л. Ю. Майстренко // Агросвіт. – 2014. – № 7. – С. 24-27.

45. Зигрій О. В. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства на основі показників звітності: розрахунковий підхід / О. В. Зигрій // Наукововиробничий журнал «Інноваційна економіка». – 2014. – № 3. – С. 243-249.

46. Івченко Л. В. Аналіз фінансового стану підприємств: інформаційне та методичне забезпечення / Л. В. Івченко, О. Є. Федорченко // Фінанси, облік і аудит. – 2015. – Вип. 1(25). – С. 197-210.

47. Камнева А. В. Дослідження існуючих інструментів та моделей антикризового управління на підприємстві / А. В. Камнева // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі. – 2014. – № 4. – С. 15–27.

48. Кириленко Л. В. Використання моніторингу в системі управління діяльністю підприємством / Л. В. Кириленко, Н. М. Шмиголь, А. А.

Антонюк // Держава та регіони: науково-виробничий журнал. Серія: Економіка та підприємництво. 2017. – №6 (99). – С. 63–67

49. Ковалевська А. В. Кригічний аналіз методів оцінки фінансового стану підприємства / А. В. Ковалевська, С. І. Асеев // БІЗНЕСІНФОРМ. – 2012. – № 3. – С. 163-169

50. Кость Я. О. Діагностика фінансово-господарської діяльності промислового підприємства: монографія / І. В. Кривов'язюк, Я. О. Кость; Нац. акад. наук України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк; Луцьк, 2012. – 200 с

51. Кость Я. О. Доцільність застосування методів інтегральної моделі у фінансовому діагностуванні підприємств / Я. О. Кость // Економічні науки. Серія „Економіка та менеджмент»: [зб. наук. праць ЛНТУ; відп. ред. Герасимчук З. В.]. – Луцьк, 2008. – Вип. 5 (18). – С. 220–233.

52. Левченко Л. О. Огляд методів прогнозування фінансового стану підприємства на основі економетричних моделей / Л. О. Левченко, Д. С. Белова // Управління розвитком складних систем. – 2013. – Вип. 14. – С. 164-169.

53. Мальований М. І. Фінансовий стан підприємства та його покращення в післякризовий період / М. І. Мальований // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. – 2012. – Вип. 8(2). – С. 93-105

54. Матвеев В. В. Шляхи підвищення конкурентного потенціалу виноробних підприємств в Україні / В. В. Матвеев // Інтелект XXI. – 2015. – №1. – С. 35-41.

55. Рябенко Г. М. Шляхи покращення фінансового стану підприємства / Г. М. Рябенко // Всеукраїнський науково-виробничий журнал. – 2012. – №7. – С. 105-108.

НУБІП України

НУБІП **ДОДАТКИ** України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

Додаток 2
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 5 розділу I)

Фінансова звітність мікропідприємства

Підприємство	Дата(рік, місяць, число)	Коди
Товариство з обмеженою відповідальністю "Кланона системс"	за ЄДРПОУ	2020 01 01
Територія <u>Київська</u>	за КОАТУУ	40253120
Організаційно-правова форма господарювання <u>товариство з обмеженою відповідальністю</u>	за КОПФГ	8038500000
Вид економічної діяльності <u>Оптов торгівля харчовими продуктами</u>	за КВЕД	240
Середня кількість працівників, осіб <u>1</u>		46.75
Одиниця виміру: <u>тис. грн. з одним десятковим знаком</u>		
Адреса, телефон <u>вулиця Западинська, буд. 5, ПОДІЛЬСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, 04123</u>		0566328224

1. Баланс на
на 31 грудня 2019 р.

Форма № 1-мс

Код за ДКУД **1801006**

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби :	1010	10,5	31,2
первісна вартість	1011	15,7	36,4
знос	1012	(5,2)	(5,2)
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	10,5	31,2
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	285,2	175,4
Поточна дебіторська заборгованість	1155	14,6	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	16,0	47,6
Інші оборотні активи	1190	28,1	10,1
Усього за розділом II	1195	343,9	233,1
Баланс	1300	354,4	264,3

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Капітал	1400	35,6	35,6
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	116,9	148,0
Усього за розділом I	1495	152,5	183,6
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	1615	-	1,2
розрахунками з бюджетом	1620	22,0	7,6
розрахунками зі страхування	1625	0,8	1,0
розрахунками з оплати праці	1630	3,4	3,4
Інші поточні зобов'язання	1690	168,9	60,7
Усього за розділом III	1695	195,1	73,9
Баланс	1900	354,4	264,3

Додаток А Баланс за 31 грудня 2019 р.

НУБІП України

2. Звіт про фінансові результати
за _____ Рік 2019

Форма № 2-мс
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	467,5	357,1
Інші доходи	2160	-	4,4
Разом доходи (2000 +2160)	2280	467,5	361,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(348,8)	(44,5)
Інші витрати	2165	(80,8)	(183,0)
Разом витрати (2050 +2165)	2285	429,6	227,5
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	37,9	134,0
Податок на прибуток	2300	(6,8)	(21,6)
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	-	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300 – (+) 2310)	2350	31,1	112,4

Керівник

(підпис)

Скучьської Микола Олександрович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

Додаток Б Звіт про фінансові результати на 31 грудня 2019 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

Додаток 2
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність мікропідприємства

Підприємство	Дата (рік, місяць, число)	Коди	
Товариство з обмеженою відповідальністю "Клакона системс"	за ЄДРПОУ	2021	01 01
Територія <u>Київ</u>	за КОАТУУ	40253120	
Організаційно-правова форма господарювання <u>товариство з обмеженою відповідальністю</u>	за КОПФГ	8038500000	
Вид економічної діяльності <u>Оптов торгівля харчовими продуктами</u>	за КРЕД	240	
Середня кількість працівників, осіб <u>1</u>		46.75	
Одиниця виміру <u>тис. грн. з одним десятковим знаком</u>			
Адреса, телефон <u>вулиця Западинська, буд. 5, ПОДІЛЬСЬКИЙ р-н, м. КИЇВ, 04123</u>		0666328224	

1. Баланс на
на 31 грудня 2020 р.

Форма № 1-мс

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби :	1010	31,2	24,8
первісна вартість	1011	36,4	36,4
знос	1012	(5,2)	(11,6)
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	31,2	24,8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	175,4	137,4
Поточна дебіторська заборгованість	1155	-	33,7
Гроші та їх еквіваленти	1165	47,4	22,0
Інші оборотні активи	1190	10,1	1,3
Усього за розділом II	1195	232,9	194,4
Баланс	1300	264,1	219,2

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Капітал	1400	35,6	35,6
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	147,8	155,5
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	183,4	191,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	1615	1,2	10,0
розрахунками з бюджетом	1620	7,6	3,1
розрахунками зі страхування	1625	1,0	2,5
розрахунками з оплати праці	1630	3,4	5,7
Інші поточні зобов'язання	1690	60,7	6,8
Усього за розділом III	1695	73,9	28,1
Баланс	1900	264,1	219,2

Додаток В Баланс за 31 грудня 2020 р.

НУБІП України

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2020

Форма № 2-мс
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	364,4	467,5
Інші доходи	2160	-	-
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	364,4	467,5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(276,2)	(348,8)
Інші витрати	2165	(78,8)	(80,8)
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	355,0	429,6
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	9,4	37,9
Податок на прибуток	2300	(1,7)	(6,8)
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	-	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300 – (+) 2310)	2350	7,7	31,1

Керівник

_____ (підпис)

Скульський Микола Олександрович

_____ (ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

_____ (підпис)

_____ (ініціали, прізвище)

Додаток Г Звіт про фінансові результати на 31 грудня 2020 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

Додаток 2
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку
25 "Спрощена фінансова звітність" (пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність мікропідприємства

Підприємство	Товариство з обмеженою відповідальністю "Клакона системс"	Дата (рік, місяць, число)	2022 01 01
Територія	м. Київ/Святошинський р-н	за ЄДРПОУ	40253120
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю	за КАТОТТГ 1	UA8000000000008758 63
Вид економічної діяльності	Сптова торгівля харчовими продуктами	за КОПФГ	240
Середня кількість працівників, осіб	4	за КВЕД	46.75
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком		
Адреса, телефон	Жмеринська, буд. 1. м. Київ, 03148, УКРАЇНА		0666326224

1. Баланс на
на 31 грудня 2021 р.

Форма № 1-мс

Код за ДКУД 1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Основні засоби :	1010	24,8	264,8
первісна вартість	1011	36,4	339,8
знос	1012	(11,6)	(75,0)
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	24,8	264,8
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	137,4	5 873,6
Поточна дебіторська заборгованість	1155	33,7	2 003,6
Гроші та їх еквіваленти	1165	22,0	800,3
Інші оборотні активи	1190	1,3	6,0
Усього за розділом II	1195	194,4	8 683,5
Баланс	1300	219,2	8 948,3

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Капітал	1400	35,6	35,6
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	155,5	(157,8)
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	191,1	(122,2)
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення			
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
товари, роботи, послуги	1615	10,0	596,8
розрахунками з бюджетом	1620	3,1	-
розрахунками зі страхування	1625	2,5	-
розрахунками з оплати праці	1630	5,7	-
Інші поточні зобов'язання	1690	6,8	8 473,7
Усього за розділом III	1695	28,1	9 070,5
Баланс	1900	219,2	8 948,3

Додаток Д Баланс за 31 грудня 2021 р.

НУБІП України

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2021

Форма № 2-мс
Код за ДКУД

1801007

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	362,9	364,4
Інші доходи	2160	68,4	-
Разом доходи (2000 + 2160)	2280	431,3	364,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(67,9)	(276,2)
Інші витрати	2165	(676,7)	(78,8)
Разом витрати (2050 + 2165)	2285	(744,6)	(355,0)
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	(313,3)	9,4
Податок на прибуток	2300	(-)	(1,7)
Витрати (доходи), які зменшують (збільшують) фінансовий результат після оподаткування	2310	-	-
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300 – (+) 2310)	2350	(313,3)	7,7

Керівник

(підпис)

Скульський Микола Олександрович

(ініціали, прізвище)

Головний бухгалтер

(підпис)

(ініціали, прізвище)

† Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Додаток Е Звіт про фінансові результати на 31 грудня 2021 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України